

dy

66

891.8612

764

66

**Divadelní**  
**Biblioteka.**

---

Vydává

**Jaroslav Pospíšil.**

---

**Svazek 66.**

---

Obsahuje:

*Chudý baron.*

*Výpalní daň.*

*Seznam divadelních her.*

 **V Praze.** 

Tisk a náklad Jarosl. Pospíšila.

1867.

# Chudý baron.

Činohra ve dvou jednáních.

Z německého Alex. Bergera vzdělal

Jos. V. Buchar.

---

## Výpalní daň.

*die Brandschatzung in the original.*


Veselohra v jednom jednání od Aug. z Kotzebue.

Přeložil J. F. K.

---

### Seznam divadelních her.

---

 **V Praze.** 

Tisk a náklad Jarosl. Pospíšila.

1867.

Gift of  
A.P. Coleman  
4-26-32

# Chudý baron.

Činohra ve dvou jednáních.

## **O s o b y:**

**Baron Zápolský.**

**Marie,** jeho dcera.

**Kohout,** velkokupec.

**Jiří,** jeho syn.

Paní **Hrabalová.**

**Procházka,** klenotník.

**Mikuláš,** lokaj baronův.

**Jakub,** starý sluha na zámku paní Hrabalové.

**Jan,** sloužící tamtéž.

Komorná.

Sluha.

Soudní sluha.

První jednání v malém dvorci baronovu u Plzně, druhé  
v zámku paní Hrabalové v okolí brněnském.

---

## Jednání první.

Jídelna s prostředními a postranními dveřmi, vlevo kamna; vzadu okno, vpravo stůl. V pozadí malý stolek, u kamen pohovka a podnožka. Lenošky. Malá skříň.

### Výstup 1.

*Mikuláš.* Později *Marie.*

*Mik.* (samoten, drží v ruce livrej). Jaká to čest pro mne! Ze sprostého čeledína Mikuláše Kostrouna stane se pan lokaj, a tak najednou! všechny nižší stupně jsem přeskočil! Tak — ale teď odznaky na pana lokaje! (Vezme na sebe livrej.) Ne, to musím říci, tato livrej je tak velkolepá, že se tážu: jest ona *velká* pro mne, anebo jsem já *velký* pro ni?

*Marie* (vstoupí nesouc ubrus). Ale Mikuláši, tys příliš malý pro tuto livrej!

*Mik.* Děkuju za poučení, milostivá slečno; budu hledět, abych hodně rostl. Ale co vidím? Slečna Marie Zápolská nese ubrus ve svých šlechtických rukou! Co vám to napadlo? (Chce ji vzít ubrus.) Buďte tak laskava a dejte *mně* to!

*Marie.* Děkuju ti, Mikuláši. Otec mně takové hravé práce svěřil, a já v nich nalezám svou radost.

*Mik.* Odpusťte, slečno, ale dcera pana barona nemá práva, aby v takových pracech svou radost hledala.

*Marie* (s úsměvem). Vždyť není dceři baronové zakázáno, aby byla dobrou hospodyní! Na důkaz toho pomohu ti prostrít na stůl.

*Mik.* Mně pomoci? Vám přísluší poroučet, rozkazovat!

*Marie* (vezme košík se stříbrným náčiním). Dobře tedy, pane Mikuláši, budeš tak laskav a očistiš toto stříbrné náčiní, zatím co já tuto ubrus připravím.

*Mik.* Laskav? Já myslím, že vznešení lidé říkají: Mikuláši učiň to, Mikuláši učiň ono, Mikuláši běž tam, Mikuláši přines to a ono — tak mluví noblessa. Ale neslyšel jsem, aby u ní byla řeč o laskavosti!

*Marie* (podá mu košík se stříbrným náčiním). Zde, Mikuláši!

*Mik.* (pro sebe). Nedá se napravit! Duchové otců jejich odpusťte jí tuto dobrotu! (Nahlas.) Toto stříbro musí se tak lesknout, že se bude každý host jako v zrcadle v něm vidět. (Postaví košík na židli, sedne na jinou a čistí.)

*Marie* (zabývá se prostíráním ubrusu). Tak je to dobře, dáme se do práce.

*Mik.* Do práce? Vy, slečna Zápolská? Kdybych byl vaším pradědem, musel bych se v hrobě zardít! Ale každý člověk má své náhledy, pan baron též; všecku úctu před ním!

*Marie.* To také musíš, Mikuláši; neboť můj otec jest nejšlechtetnější, nejlepší člověk na světě.

*Mik.* (pracuje). Svatá pravda! Já však mám zcela jiné náhledy o šlechtictví než on. Já na příklad bych nebyl svůj starý, krásný zámek u Brna opustil, abych zde v tomto malém dvorci bydlel; a kdybych byl potomkem tak staré, slavné šlechty, musel bych míti houf lokajů a množství koní, a nespokojil bych se tak snadno starou kuchařkou a chudákem koněm, jenž už několik kapitulací si vysloužil a nyní u mého otce na výminku jest.

*Marie.* Ale můj otec si ani lepšího koně nepřejde. Dnes ráno dal ho zapřáhnouti do našeho starého vozu a jel do města.

*Mik.* Mimo své stáří jest kuň náš výborný, neboť vyhrál jednou cenu, a tím náleží k noblesse. Ale přece —

*Marie* (sedne do pohovky a skládá ubrousky). Ale Mikuláši, k čemu více lokajů, když by žádné práce neměli? A k čemu koně? snad aby v maštali stáli? Od úmrtí mé dobré matky žijeme zde zcela odloučení od světa. My jsme poslední dva živí obrazové ze staré rodiny Zápolských, před níž ty a tvůj otec dnes ještě s úctou se skláníte. Žijeme tiše a spokojeně na tomto malém statku; proč bychom poklid svůj rušili a zaváděli v domě svém nádheru, které k štěstí svému nepotřebujeme? Otcí mému postačí dcera jeho, kterou on miluje, a klavír, jejžto zbožňuje. A jsem šťastna, vidouc otce svého šťastným.

*Mik.* Já znám ještě třetí jeho lásku —

*Marie.* Ani slova o tom, Mikuláši, já zárlím již na tu druhou!

*Mik.* Upokojte, se, slečno, ta třetí není nebezpečna; je to tabatěrka, víte, ta krásná, zlatá tabatěrka, ozdobená podobiznou dvou divochů (polohlasitě) ve velké toilettě. (Nahlas.) Právě jako na tomto stříbře.

*Marie.* Ano, to je znak naší rodiny. Tuto náruživost pochopuju, na ni nejsem zárliva. Můj děd obdržel tu tabatěrku od krále francouzského, a otec chová ji co svatou, rodinnou relikvii.

*Mik.* Bylo by dobře, kdyby jenom ji tak choval.

*Marie.* Co chceš tím říci?

*Mik.* Nic, nic; já nebudu mluvit po těch zlých jazycích.

*Marie.* Co praví ti zlí jazykové?

*Mik.* Oni praví —

*Marie.* Mluv!

*Mik.* Budiž, slečno, ale nehněvejte se. Oni praví, že pan baron je lakomec!

*Marie.* Ó můj ubohý otec! Oni ho neznají!

*Mik.* (rozhořčen). To jsem jim také řekl! On, a lakomec! Oni ho neznají! Je trochu skoupý, to je všecko!

*Marie.* Jak, Mikuláši? také ty?

*Mik.* Já? Nikdy, slečno; já myslím pouze, že má ve svém sklepě mnoho dukátů zakopaných, které chová též co rodinnou památku.

*Marie* (přemýšlic). Ach!

*Mik.* A když se nic nevydává, žádné návštěvy nepřijímají —

*Marie.* Přece někdy, na příklad dnes.

*Mik.* Ovšem, dnes má pan baron hosti, ale to jest poprvé co svět světem stojí.

*Marie.* Všecko musí mít počátek, Mikuláši, a já tobě a rodičům tvým děkuju, že nám při této příležitosti tak úslužně pomáháte. Vy jste všichni hodní lidé!

*Mik.* Já nejsem zajisté zvědav, ale nesměl bych se ptáti, proč pan baron svých návyků se odříká?

*Marie.* To posud sama nevím. Otec mi včera večer s neobyčejným výrazem řekl: „Drahé dítě, zítra ráno jedu do Plzně, a k obědu budeme mít hosti!“

*Mik.* Podivno! (Vstane.) Jsem hotov, slečno!

*Marie.* Děkuju, Mikuláši. Postav to náčiní tam na malý stolek.

*Mik.* Hned, slečno! (Jde okolo okna.) Ach, tu je zase!

*Marie.* Kdo?

*Mik.* Syn bohatého bankéra z Plzně, který před nedávnem zde statek zakoupil, pan Kohout.

*Marie* (pomatena). Ach, Jiří!

*Mik.* Jiří se jmenuje? To jsem nevěděl. Po-  
divno, že vždy právě tady se prochází.

*Marie* (jako prvé). Tak?

*Mik.* Což jste to nespozorovala?

*Marie* (jako prvé). Ne!

*Mik.* Ta krajina se mu zajisté velmi líbí.

*Marie.* Bezpochyby.

*Mik.* Jde do domu.

*Marie* (rychle). A můj otec zde není, aby ho uvítal! Pomoz mi rychle uklidit, Mikuláši.

*Mik.* Uklidit? To je má starost. Přichází ná-  
vštěva, nyní buďte baroneskou.

*Jiří* (v prostředních dveřích). Odpusťte, slečno!

*Marie.* Vstupte, pane!

*Mik.* (pro sebe). Nyní pryč! Ano, ano, tato kra-  
jina se mu zajisté obzvláště líbí! (Odejde.)

## Výstup 2.

*Jiří. Marie.*

*Jiří* (na rozpacích). Váš pan otec není doma, slečno?

*Marie.* Nikoli, pane.

*Jiří.* Zdálo se mně, že jsem viděl pana ba-  
rona na pavlanu, i osmělil jsem se —

*Marie.* Můj otec odejel do Plzně.

*Jiří.* Tedy jsem se mýlil. Lituju, slečno, že  
jsem vás vytrhnul.

*Marie.* Docela ne, pane! Chtěl jste bezpo-  
chyby s mým otcem mluvit?

*Jiří.* Ano. Záležitost — spíše úmysl — on ví o tom — snad vám to sdělil?

*Marie.* Nikoli, pane!

*Jiří.* A přece musíte v této záležitosti svůj hlas dáti!

*Marie.* Já?

*Jiří.* Ano, slečno, a kdybyste k záměru našemu přistoupila, bylo by po všech obtížích.

*Marie.* Tato záležitost vás tedy velmi zajímá?

*Jiří* (živě). Velmi, a mého otce též!

*Marie.* Nuže, jste-li všichni téhož mínění, čeho se obáváte?

*Jiří.* Nevím, jak vy o tom soudíte; a pak — (váhaje) lidé praví, že má pan baron malou slabost.

*Marie* (živě). Ano, pro své jméno, pro své šlechtictví!

*Jiří* (na rozpacích). Ano, slečno, ano!

*Marie* (pro sebe). I on ho má za lakomce!

*Jiří.* Můj otec přijde sem dnes k obědu, a já doufám —

*Marie* (s podivením). Jak? on a vy jste ti očekávaní hosté?

*Jiří.* Což jste to nevěděla?

*Marie.* Ne, zajisté ne!

*Jiří.* Můj otec donutil skoro pana barona a co soused se bez okolků pozval, i přijede k tomuto obědu až z Prahy.

*Marie.* Pan Kohout a vy jste nám vítáni!

*Mik.* (ohlašuje). Pan Procházka.

### Výstup 3.

#### *Procházka. Předešli.*

*Jiří.* Klenotník z Plzně.

*Proch.* A váš i slečnin nejponiženější služebník. (Klaní se.)

*Marie.* Bezpochyby mně přinášíte můj medalion?

*Proch.* Ano, slečno! Prsten jest opět tak upevněn, jakoby byl nový.

*Marie.* Děkuju vám, že tak dobře slovu dostátí umíte, pane Procházko. Velmi mě rmoutilo, že jsem se musela odloučit od této podobizny. Je to to jediné, co mně po mé matce zůstalo. (K Jiřímu.) Vy mně rozumíte, pane Jiří?

*Jiří.* Ó ano! neboť jsem také pozbyl matky.

*Marie* (pozoruje podobiznu). Jak krásná byla! Patřte!

*Jiří.* Ó velmi krásná!

*Marie.* Uznáváte to?

*Jiří.* Uznávám, že jste jí podobna!

*Marie* (na rozpacích ku Procházkovi). Co jsem vám dlužna, pane Procházko?

*Proch.* Nic.

*Marie.* Nic? — to jest málo.

*Proch.* Dostalo se mně cti, uvítati ve svém krámu dnes ráno pana barona.

*Marie.* A on zaplatil?

*Proch.* Ano, slečno.

*Marie.* Můj dobrý otec myslí na všecko!  
(Jde ke kamnům.)

*Proch.* (k Jiřímu). Slyšel jsem, že přijede pan Kohout dnes večer z Prahy.

*Jiří.* Ano, pane Procházko, a já ho očekávám s velkou netrpělivostí.

*Proch.* To pochopuju; mně se děje právě tak. Víte, co mně slíbil? Vy snad proti tomu nebudete?

*Jiří.* Slíbil vám něco?

*Proch.* Že mně dá zhotovit svatební šperk pro nevěstu.

**Marie** (pro sebe, podpírajíc se o kamna). Svatební šperk!

**Jiří** (obrátiv se spatří její pohnutí).

**Proch.** Pan Kohout nebude mluvit o šperku nevěstinu, aniž by s vámi o svatbě promluvil, slečno.

**Marie** (chce se vzdálit). Odpusťte, pane —

**Jiří** (tiše k ní, zadržuje ji). Vy jste tak pohnuta, slečno! ó jak vám děkuju!

**Marie** (jako prvé). Pane —

**Jiří** (jako dříve). Nevěsta, kterou mně otec můj určil, jste vy, slečno!

**Marie** (jako prvé, radostně). Ó nechte mě, pane! nechte mě! (Odkvapí vpravo.)

**Proch.** Mně se zdá, že jsem zde vyvedl hloupost.

**Jiří** (vesele). Naopak, vy jste se choval velmi duchaplně.

**Proch.** Ó nikoli! nikoli! Hloupost jsem vyvedl! vím to vždy teprva po činu. Jak jsem mohl mluvit o šperku nevěstině a o svatbě před chudou slečnou, která bohužel na něco takového pomyslit nemůže!

**Jiří.** A proč?

**Proch.** (tiše a tajemně). Přišel jsem dnes ráno velmi smutné jistotě na stopu. Všichni jsme ustrnuli a já nejvíce. Pravím vám, ohromnou hloupost jsem tu vyvedl!

**Jiří** (neposlouchaje ho). Věřím vám; ale pokračujte!

**Proch.** Celý svět se diví, že pan baron tak osaměle na tomto malém statku žije, a že jeho luxus záleží jedině v koni, který jemu náleží, a ve voze, který mu už příliš dlouho náleží!

**Jiří.** Dále! dále!

**Proch.** Co pravil svět a já s ním? Ó já hlupák!

*Jiří* (netrpělivě). Tedy pokračujte, pokračujte!

*Proch.* Lidé pravili, že jest baron lakomec.

*Jiří.* Nuže?

*Proch.* Tomu není tak; lidé jsou hlupáci a já s nimi. Všichni jsme se klamali.

*Jiří* (vesele). Jaké to štěstí!

*Proch.* On jest chud, jest na mizině!

*Jiří.* Nebesa!

*Proch.* Před hodinou byl jsem se svou manželkou v krámě očekávaje zprávy. Časy jsou zlé — ještě jednou, pane, stranu toho šperku neračte na mne zapomenout.

*Jiří* (netrpělivě). Dobře, dobře; ale jeu dále!

*Proch.* Tu vstoupil pan baron ke mně do krámu. Na rohu ulice byl vystoupil, bezpochyby aby to nebylo nápadno. Usmíval se, ač byl bled, a mluvil s dvorností a vznešeností, jaká jest mu přirozena, a které užívá při všem, co mluví a koná: „Pane Procházkó, chci vám nabídnout koupi. Tato tabatěrka zde zajímá mně zbytečného místa, neboť už nešňupu; rád bych se jí zbyl.“ A třesoucí se rukou podal mně svou tabatěrku, s níž byl bedlivě nožíkem erb rodiny Zápolských vyškrábal.

*Jiří.* A co má to všecko znamenat?

*Proch.* (pokračuje). „Popatřte na ni,“ mluvil dále, „odvažte ji a řekněte, zač nepatrná věc ta stojí!“ — „Padesát zlatých,“ odpověděl jsem a vysázal jsem mu tu sumu. On třesoucí se rukou peníze přijal a šel.

*Jiří.* Podivno!

*Proch.* Tak pravila i moje manželka, která jest velmi zvědava, jako všechny ženy vůbec a klenotníků zvláště. Ona barona pozdělejší následovala a viděla, kterak vstoupil k obchodníkovi s lahůdkami a tam rozličných pokrmů nakoupil, což asi

těmi padesáti zlatými zaplatil, které ode mne byl obdržel.

*Jiří* (pro sebe). Můj Bože, začínám pochopovat.

*Proch.* Baron má dnes hosti, a aby mohl oběd zaplatit, byl přinucen svou tabatěrku prodat.

*Jiří.* To jest hrozné!

*Proch.* Nepochopuju, jak mohou lidé tu obědovat, takové pozvání přijmout!

*Jiří* (pro sebe). A sami se pozvati! Ó můj otče! A já ho ani připravit nemohu, on přijede z Prahy zrovna sem.

*Proch.* Jak může být lidí, kteří tráví tabatěrku páně baronovu, jeho poslední poklad!

*Jiří* (pro sebe). Marie nemá věna; až se toho doví můj otec — musím dříve s ním mluvit, jej o tom — (Je slyšet rachocení vozu.)

*Proch.* (u okna). Je to pan baron. Jeho vypůjčený lokaj přijímá nakoupené pokrmy.

*Jiří.* Baron? (Odejde rychle vpravo.)

*Proch.* On odchází? (Volá za Jiřím.) Pane, doporučuju se vám ještě jednou stranu toho — (Vrátí se.) Pan baron!

#### Výstup 4.

*Baron. Mikuláš* obtřžen nakoupenými pokrmy.

#### *Procházka.*

*Baron* (k Mikuláši). Postav všecko tam na stolek a pospěš si!

*Mik.* Ano, pane barone! (Pro sebe, klada jídla na stolek.) Kapoun s lanýžemi, to si dám líbit, to se sluší pro noblessu!

*Proch.* (pro sebe). Strávil celou tabatěrku!

*Baron* (k Mikuláši). Odnes kapouna do kuchyně, potom jdi do sklepa a přines víno.

*Mik.* Kolik láhví?

**Baron** (přemýšlí chvílku). Přines všecko co najdeš.

**Mik.** (odejde).

**Baron** (pro sebe). Může tam býti pouze sedm neb osm láhví.

**Proch.** (s poklonou). Pane barone!

**Baron.** Jak? vy zde, pane Procházko? (Hledí svůj nepokoj ukryti.) Snad litujete nepatrné koupě, jakou jste dnes ráno uzavřel?

**Proch.** Nikoli, pane barone; přinesl jsem slečně medalion, ježž mně byla dala k opravě.

**Baron** (upokojen). Dobře; odevzdal jste jí ho už?

**Proch.** Ano, pane barone.

**Baron.** Co jsem vám dlužen, pane?

**Proch.** Nic, pane barone.

**Baron.** Jak, nic? ale —

**Proch.** Slečna mně už zaplatila.

**Baron.** Tedy vám pouze za vaši cestu děkuju. (Je slyšet Marii zdáli zpívat.) Slyšíte? to jest má dcera! Když ten skřivan zpívá, je spokojeno srdce její! Vidíte, pane Procházko, jak veseli, jak blaženi jsme!

**Proch.** (pro sebe). Ubohý muž! jakou práci si dává, aby svou chudobu zakryl. (Zpěv blíže zaznívá.)

**Baron.** Má dcera přichází. (Sedne do pohovky.)

**Proch.** (pro sebe). Musím pryč prvé než se oba smluví.

**Baron.** Chcete odejít?

**Proch.** Ano, pane barone.

**Baron.** A nepřijmete ani občerstvení?

**Proch.** Děkuju, pane barone.

**Baron.** Přijměte alespoň sklenici starého vína.

**Proch.** Musím nazpět do Plzně. (Pro sebe.) Každá kapka by mě na rtech páčila! (Odejde.)

## Výstup 5.

*Marie* ze dveří vpravo, nese dva talíře kompotu. *Baron*.

*Baron*. Dobré jitro, milé dítě!

*Marie*. Vítám tě, drahý otče!

*Baron*. Můj skřivan bezpochyby dobře spal, že je tak vesel?

*Marie*. Ach ano, drahý otče, já jsem vesela, blažena!

*Baron* (políbí ji). Pojď, posaď se sem. (Ukáže jí podnožku, vezme malou škatulku z kapsy a připne Marii naušnici.)

*Marie*. Co to činíš, otče?

*Baron*. Buď ticha. (Dá jí druhou naušnici.) Zde!

*Marie*. Byl jsi tedy proto u pana Procházky?

*Baron* (na rozpacích). Ano, ano, proto.

*Marie* (obejme ho). Jak jsi dobrý, můj drahý otče!

*Baron*. Nyní musím ale několik vážných slov s tebou promluvit.

*Marie*. A uhodnu-li ta vážná slova, jež mně chceš říci?

*Baron*. Tedy jsi víla, kouzelnice!

*Marie*. Nejsem sice víla, ale vím všecko!

*Baron*. Dobře, tedy mi řekni, co ti sdělití chceš.

*Marie*. Ty očekáváš dnes k obědu jednoho našeho souseda.

*Baron*. Pravda. Jak se jmenuje?

*Marie*. Pan Kohout.

*Baron*. Dále!

*Marie* (sklopí oči). A jeho syna Jiřího.

*Baron*. Proč se třeseš, drahé dítě? Ty miluješ Jiřího, není-li pravda?

*Marie* (zmatena). Otče!

**Baron.** Otcí svému snad můžeš důvěřovat?

**Marie** (skloní hlavu na prsa baronova). Ano, miluju Jiřího!

**Baron** (políbí ji). Děkuju ti za tvou důvěru, milé dítě! Ale poněvadž jsi všechno uhodla, tedy také víš, proč se dnes sejdeme?

**Marie.** Neosmělila bych se nikdy uhodnouti to, ale mně to bylo řečeno.

**Baron.** Od koho?

**Marie.** Od Jiřího.

**Baron.** Ach! byl zde?

**Marie.** Ano, chtěl s tebou mluvit, otče!

**Baron.** V mé nepřítomnosti? Rozumím, chtěl mě předejítí. (S úsměvem.) Otec nechť jakkoli vřele miluje, milovník ho přece předstihne.

**Marie.** Jsem tak šťastna, můj drahý otče!

**Baron.** Čekej, drahé dítě, čekej! Neříkej ještě, že jsi šťastna. Toto zasnoubení jest posud pouhou nadějí; kdyby nějaká překážka —

**Marie** (vstávajíc). Překážka?

**Baron.** Nemůžeme vědět, co se všechno stane.

**Marie.** Jaká překážka? Pan Kohout jest srozuměn, Jiří si toho přeje co nejvřeleji, já neodporuju, můj otec — snad bys ty —

**Baron.** Já, drahé dítě? já tvému štěstí překážky klásti? Vždyť můj celý život jest pouze tobě věnován!

**Marie.** Čeho bychom se tedy obávali?

**Baron** (vstane). Ničeho, ničeho! Ale připrav se k obědu, již bude brzy čas.

**Marie.** Překážka? Ó drahý otče, proč jsi mě tak poděsil? (Políbí ho a odejde.)

**Baron** (sám, hledí za Marii). Bude-li pan Kohout pouze žádat, aby syn jeho šťasten byl, mohu mu odpověděti: „Zde, pane, zde máte mé jediné,

mé milované dítě, mé blaho, mou chloubu!“ — Bude-li však žádati věno — (Hledí bolestnou myšlénku zapudit.) Pryč, pryč s těmito myšlénkami! (Vezme košík se stříbrným náčiním.) Šest vidliček, šest lžic; u stolu budeme čtyři, to nestačí; ale já Mikuláše poučím. (Hledí na ubrousky.) Tak čisté, tak bílé, tak lesklé, to šlo Mariinou rukou! Stůl postačí, a doufám, že též oběd, paštika, kapoun — ostatní dá naše domácnost a naše zahrada.

## Výstup 6.

### *Mikuláš. Baron.*

*Mik.* (přichází s košíkem, vytáhne z něho tři zaprášené láhve a čistí je bedlivě).

*Baron* (obráti se právě když Mikuláš třetí láhev čistí, rychle). Co to činíš?

*Mik.* Čistím láhve, byly plny prachu.

*Baron* (nespokojen). To je právě dobře; nech ty ostatní jak jsou.

*Mik.* (s podivením). Které ostatní? (Ukáže prázdný košík.) Vždyť jsou to všecky, pane barone, já je všecky přinesl.

*Baron* (uleknut). Tak? byly tam pouze tři?

*Mik.* Ano, pouze tři.

*Baron.* Je dobře, můžeš jít.

*Mik.* (odejde).

*Baron* (sám). Ach můj Bože, pouze tři láhve, to je málo! (Hledí se upokojit.) Avšak snad to přece postačí; Marie nepije víno, já se též budu střežit — Jiří jest zamilován, ten nejí a nepije — zůstanou tedy tři láhve pro jednoho. Pan Kohout bude mít dost. (Vezme ty tři láhve, prohlíží je a kroutí hlavou, pak je postaví ku kamnům, zavře prostřední dvéře,

klekne u kamen a posype malou lopatkou láhve popelem, načež je postaví na stolek, svlékne svůj svrchník, pověsí jej do šatníku a z tohoto vyndá starý černý frak, ježž bedlivě kartáčuje; tu spozoruje, že jsou rukávy trochu ošumělé, i vezme kalamář s kamen, chvilku váhá jako by se styděl, konečně ale vezme péro a počerní vybledlá místa inkoustem. Tuto němou scenu provází hudba. Baron drží ještě péro v ruce.)  
**Ó předkové moji! odvráťte zraků svých ode mne!**

**Mik.** (klepá na dvěře). **Já jsem to, pane barone!**

**Baron** (otevře dvěře, hudba umlkne).

**Mik.** **Já jsem to, pane barone, váš lokaj.**

**Baron.** **Pojď jen sem, pokrej rychle stůl.**

**Mik.** (rychle se hne jako sklepník a křičí). **Hned! hned!**

**Baron** (s podivením). **Jak? co to má býti?**

**Mik.** **Váš lokaj pokrývá, pane barone. Když jsem slyšel, že budu u stolu posluhovati, dal jsem se od sklepníka v Plzni poučiti. Ten také vždycky říká: hned, hned!**

**Baron.** **Buď tak dobrý a dej se jinde poučiti, nekřič tak.**

**Mik.** (zahanben). **Jak pan baron poroučí. (Pro sebe.) Teď mě pořádně zahanbil! (Nahlas.) Pro kolik osob mám pokrýti?**

**Baron.** **Pro čtyry.**

**Mik.** (tiše). **Hned! (Ještě tišeji.) Hned! (Rozestře ubrus neobratně.)**

**Baron** (vezme mu jej z rukou a bedlivě jej rozestře). **Ubrus položíš takto, talíře takto: jeden sem, druhý sem, třetí tam a čtvrtý naproti. (Postaví tak salíře.)**

**Mik.** (hledí naň). **Velmi dobře, pane barone.**

**Baron.** **Slánky sem, zápalky tam, naproti víno.**

**Mik.** (spatří s podivením, že jsou láhve opět zaprášeny, i chce je očistit, baron mu to pohybem ruky zakáže).

**Baron.** **Desert sem.**

**Mik.** (s podivením naň hledě). **Jak, pane barone, desert se dává dřív na stůl než polívka?**

**Baron.** To jest ruský obyčej.

**Mik.** Ach, je-li to ruské — (Pro sebe.) **Ruské obyčeje se mi nikterak nelíbí.**

**Baron.** Sklenice postavíš takto, slyšíš, Mikuláši, a talíře ať nevystřídáš.

**Mik.** Ó pane barone, vím, že to nikdy nečiníme.

**Baron** (pozoruje stůl). **Je dobře; jsem s tebou spokojen, ty jsi všechno dobře učinil.**

**Mik.** (skrömně.) **Pan baron je tak dobrotiv — činím co mohu.**

**Marie** (za scenou). **Otče, otče!**

**Baron.** Má dcera přichází, jdi do kuchyně.

**Mik.** (hrdě odchází). **Již jdeme, pane barone!**  
(Odejde.)

## Výstup 7.

**Marie.** Brzy nato **Kohout.** **Baron.** Potom **Jiří.**  
Později **Mikuláš.**

**Marie** (rychle vstoupí). **Otče!**

**Baron.** Tys tak pohnuta —

**Marie.** Vůz pana Kohouta vjel právě do dvora.

**Baron.** Ah, rozumím, a Jiří přijel také?

**Marie.** Nikoli; pan Kohout přijíždí z Prahy.

**Baron** (u okna). **Jiří přichází tamto s druhé strany, z města. Pojdme do salonu je přivítat.**

**Kohout** (rychle vstoupí). **Tu jsem, pane barone, bez ohlášení. Jsem tomu velmi povděčen, že vás nalézám v jídelně, neboť mám náramný hlad.** (Spatří Marii.) **Ó, odpusťte, slečno!** (Pozdravujou se.)

**Baron** (podá Kohoutovi ruku). **Buďte mně srdečně vítán; pozdravuju vás co svého milého souseda**

a učiním, co budu moci, abychom se dnes co přátelé rozešli.

**Kohout** (s nadšením). Ó pane barone! Nerad užívám zbytečných frází, celý svůj život jsem se pouze číslicemi zabýval; ale jsem přesvědčen, kdybych Kohouta několika milióny znásobil, že by z něho přece nebyl žádný baron, tím méně baron jako vy! — Není můj syn ještě zde?

**Mik.** (ohlašuje). Pan Jiří Kohout!

**Jiří** (vstoupí).

**Kohout.** Konečně! Už jsem myslel, že nás necháš na sebe čekat.

**Jiří** (pozdraví barona a Marii a hledí se k otci přiblížití). Odpusťte, otče, byl jsem doma, poněvadž jsem chtěl dříve s vámi mluvit.

**Kohout** (vzdaluje se od něho). Je mně líto; ale já jel rovnou cestou sem, protože mám náramný hlad.

**Jiří** (pro sebe). Nemohu s ním mluvit!

**Mik.** (mezi řeči přinesl polívku). Pane barone, je prostřeno!

**Kohout.** Tato zpráva mne probouzí k novému životu!

**Baron.** Jděme ke stolu, pane sousede.

**Kohout.** S radostí, pane barone, velmi rád vás poslechnu. (Zadržuje ho.) Než se ale posadíme, prosil bych vás za šňupec z vaší skvostné tabatěrky.

**Baron.** Ó s radostí! (Zpamatuje a zamlčí se.)

**Jiří** (pro sebe). Ach můj Bože!

**Baron** (jako by tabatěrku hledal). Kde pak ji mám? Ah, zapomněl jsem ji v knihovně. Mikuláši!

**Marie.** Já ti ji přinesu, otče!

**Kohout.** Nenamáhejte se, slečno, vždyť mám svou tabatěrku při sobě. Tu ovšem nezdobí žádný erb, ale váží dvacet dukátů; je to pouze měšťanská

tabatěrka, ale vždy plna dobrého tabáku a vždy hotova, nos přítelův občerstviti.

**Baron** (vezme šňupec). S vaším dovolením!

**Kohout** (pro sebe). Nyní opět šňupec uspořil!

**Marie**. Pan Kohout nám odpustí, nenajde-li všecko dle přání; ale my ubozí venkované musíme se spokojiti tím, co nám naše domácnost a zahrada poskytně.

**Kohout**. Ó prosím, slečno! (Pro sebe.) Mně se zdá, že budeme míti pramizernou hostinu.

**Mik**. (pro sebe hledě na Kohouta, jenž jí polívku). Nu, ten pěkně začíná!

**Marie** (k Jiřímu). A vy nejíte?

**Jiří**. Odpusťte, já zapomněl!

**Kohout** (se smíchem). Ó já jsem též zapomínal, když mně bylo dvacet roků. (K baronovi se smíchem.) On zapomíná!

**Baron** (ke Kohoutovi). Smím vám nalíti?

**Kohout**. Prosím vás za to; po polívce piju vždy asi náprstek dobrého vína. (Drží mu sklenici a vezme ji teprva, když je plna.)

**Mik**. (pro sebe). To jest u něho náprstek!

**Baron** (k Jiřímu). A vy, pane?

**Jiří**. Děkuju, pane barone, já piju velmi málo.

**Baron**. A ty, Marie?

**Marie**. Vždyť víš, otče, že pívám pouze vodu.

**Baron**. Víím, víím. (Chce si nalíti, odtrhne ale sklenici.) Právě jako já dnes.

**Kohout**. Vy také? Chcete mě tedy donutit, abych pil za čtyry?

**Jiří**. To by bylo zcela proti vašemu obyčeji, otče!

**Kohout**. Ano, ale jakýsi starý lékař tvrdí, že jednou za měsíc malá opička neškodí. Třicet dní jsem se choval zcela moderato — na štěstí má

tento měsíc třicet a jeden den; jím dnes u vás, pane barone, a —

**Baron** (s úsměvem pro sebe). To jsem vyvolil špatný den!

**Mik.** (nese s velkou vážností kapouna na stůl).

**Kohout.** Ó! ó! kapoun s lanýžemi!

**Baron.** Mikuláši!

**Mik.** (postaví kapouna před barona, jenž jej kráji).

**Kohout.** Na mou čest, pane barone, přilétl-li tento kapoun z vašeho dvora, tedy vám přeju štěstí! A lanýže, vyrostly ty též na vaší půdě?

**Marie.** Já se rovněž tak divím jako vy, pane.

**Kohout.** Ah, pane barone, nejednáte dobře; vždyť jste slíbil, že nás bez okolků přijmete, jsme sousedé —

**Baron** (s úsměvem). Což nemohou sousedé též lanýže milovati?

**Kohout** (pro sebe). Já se klamal, ten člověk je spíše marnotratník než lakomec! (Nahlas.) Bordeaux a lanýže patří dohromady. Prosím za kapku! (Podá baronovi sklenici a vezme ji nazpět, když už je docela plna.)

**Mik.** (pro sebe). To jest u něho kapka! ten člověk má podivné náhledy!

**Baron** (pro sebe). Jedna láhev je už ta tam. (Nahlas.) Mikuláši, víno!

**Mik.** (vezme druhou láhev, pro sebe). Jedna je v Pánu!

**Kohout.** Jiří, pomoz mi sklep páně baronův prázdni. Na zdraví a blaho slečny!

**Jiří** (podá baronovi svou sklenici).

**Kohout.** A vy, pane barone?

**Baron.** Toto vybidnutí nemohu zamítnout, znáte mou slabou stránku.

**Kohout.** Tak je to dobře!

*Marie.* Pane, tentokráté činím i já výminku a piju též.

*Kohout* (jásaje). Ah, vždyť jsem věděl, že vás všecky donutím, že všichni budete pít se mnou. Slečna Marie ať žije šťastně a blaženě! (Pije.)

*Mik.* (pro sebe). Ten člověk nemůže sklenici svou ani prázdnou ani plnou viděti.

*Kohout.* Drazí přátelé! nyní vám sdělím novinu, která celé město pobouří.

*Jiří.* A ta jest?

*Kohout.* Mluví se o svatbě.

*Jiří* } (s pohnutím). O svatbě?  
*Marie* }

*Kohout* (dává baronovi znamení). Hm, hm! (Nahlas.) Ano, o svatbě, a to o mojí.

*Jiří* (chladně). Máte svobodnou vůli, otče!

*Kohout.* To si také myslím! Poněvadž mám syna, kterému jest dvacetpět let, tedy jsem zajisté zletilý. Avšak upokoj se! dříve než já se podruhé ožením, sluší se, abych tebe alespoň poprvé oženil.

*Jiří* (radostně). Oženíte se brzy, otče?

*Kohout* (se smíchem k baronovi). Ah! teď má naspěch! (Nahlas.) To záleží pouze na mé nastávající. Ona se ovšem ještě zdráhá, ale to se podá beze vší pochybnosti.

*Jiří.* A kdo jest vaše nastávající?

*Kohout.* Je to vdova, paní Hrabalová.

*Jiří.* Ach, tedy vdova?

*Kohout.* Ano, vdova, (naleje si a ukazuje prázdnou láhev) a přeje si nástupce, právě jako tato láhev. Mikuláši! (K baronovi.) Jmenuje se Mikuláš, není-li pravda? Přines víno, Mikulášku, a nezahanbi svého štědrého patrona.

*Mik.* (pro sebe, odnášeje láhev). Druhé také odzpíval!

**Kohout** (pokračuje). Nešťastnou náhodou se jméno Hrabal nevěstě mé nikdy nelíbilo, a i to jí příliš neláká, že se má stát paní Kohoutovou.

**Marie** (naivně). Paní Kohoutová? Toť zní velmi hezky!

**Kohout**. Slečno! slova tato činí mne dvojnásobně blaženým; neboť vzbuzují ve mně dvojí naději.

**Baron** (k Mikuláši, jenž třetí láhev přináší). Dej sem, Mikuláši!

**Kohout**. Ano, ano, dej sem! (Vezme láhev.)

**Baron** (chce ji opět vzít). Nenamáhejte pak se!

**Kohout**. Vždyť je to rozkoš! (K Marii.) A kdybych byl už na vaše zdraví nepil —

**Baron** (ve smrtelné ouzkosti, pro sebe). Poslední láhev!

**Kohout** (k Marii). Ale vy mně snad přece k mému nastávajícímu zasnoubení připijete?

**Marie**. Zajisté.

**Kohout**. A vy též, pane barone? (Naplní sklenici baronovu.)

**Baron**. To já nevypiju!

**Kohout**. Znáte přísloví: Nalito, vypito! (K Jiřímu.) A ty?

**Jiří**. Díky, otče.

**Kohout**. Jak, Jiří, ty se zdráháš? Snad svatba tato —

**Jiří**. Jak to můžete myslit! (Pro sebe.) Nesmím se zdráhati! (Nahlas.) Ale málo!

**Kohout** (naplní sklenici Jiřího a svou). Tedy připijte mému zasnoubení! (Pije.)

**Mik**. (pro sebe). Ten člověk jest houba!

**Kohout**. To je pravé víno pro barona. Máte-li pak ho asi čtyry nebo pět tisíc láhví ve sklepě?

**Mik**. (pro sebe). A kdybychom je měli, ten by je vypil všecky.

**Kohout** (naleje si). Láhev je prázdná, přines jinou, Mikuláši!

**Mik.** (pro sebe). Teď už té třetí také odzpíval!

**Baron** (pro sebe). Studený pot mně vyrazí na čele!

**Kohout.** Mikuláši!

**Mik.** Ráčíte poroučet?

**Kohout.** Víno sem, chlapíku!

**Mik.** (polohlasně). Hned — hned —

**Baron** (tupě k Mikuláši, jenž mu dává znamení). Jdi do sklepa, Mikuláši.

**Mik.** (stojí pitomě). Ano, pane barone.

**Kohout.** Tedy jdi!

**Baron** (k Mikuláši, který odchází). Ne, sečkej, Mikuláši, sečkej! Já zapomněl, že klíč od sklepa jest v mém pokoji. (Snaží se povstat.) Přinesu jej sám. (Učiní několik kroků a šeptá.) Ven, ven! (Síla ho opustí, sklesne na pohovku; Mikuláš odejde.)

**Marie** (spěchá k otci). Nebesa! otče, co je ti? (K Jiřímu.) Prosím vás, otevřte okno.

**Baron** (vzpamatuje se). Upokoj se, drahé dítě, není to nic — horko — vzduch! Už je mně líp.

**Marie** (obejme otce). Ach, můj ubohý otče!

**Baron.** Upokoj se, není to nic, pouze malá závrať.

**Kohout** (také vstal). Tím jsem já vinen; já vás přemluvil, abyste příliš mnoho pil, pane barone! Já vždy myslím, že každý snese tolik jako já!

**Baron.** Lituju velice, že jsem tuto výtržnost spůsobil. Račte se posadit, pánové! (Vstane.)

**Kohout.** Ne, ne! hlad a žízeň jsme zapudili, nyní mluvmе o vážných věcech, pane barone.

**Jiří.** Nechám vás o samotě, otče!

**Baron.** Opusť nás též, drahé dítě! (K Jiřímu a Marii.) Jděte se procházet do zahrady.

**Jirí** (pro sebe odchází). Jak se to asi skončí?

**Baron** (k Jiřímu). Pane, svěřuju vám svou dceru.

**Jirí** a **Marie** (odejdou).

## Výstup 8.

**Baron. Kohout.** Ku konci **Mikuláš.**

**Kohout** (pohlíží za Marií). Pane barone, vaše dcera jest anděl! (Posadí se k baronovi.)

**Baron.** Já, její otec, myslím také tak; ale že vy to pravíte, to mě činí šťastným!

**Koňout.** Bezpochyby jste uhodl, o čem s vámi chci jednati?

**Baron.** Jsem hotov vás vyslechnouti.

**Kohout.** Pane barone, já nemohu se honositi rodinou, která by ětala již v šedé dávnověkosti za své členy muže proslulé, šlechtné. Já náležím pouze stavu městskému, pilností a namáháním jsem se vyšinul ale —

**Baron.** Pane, vás zdobí šlechtné smýšlení, a tomu já vždy dávám přednost před šlechtou zděděnou, nezaslouženou.

**Kohout.** Děkuju vám; slova tato dodávají mi smělosti mluvit s vámi upřímně, bez obalu. Pane barone, já miluju svého syna, jako vy milujete svou dceru.

**Baron.** Tedy ho milujete nesmírně, horoucně!

**Kohout.** A abych si zaručil štěstí jeho, prosím vás na jeho místě za ruku vaší slečny dcery.

**Baron.** Pane, nebudu se snažit, abych zatajil svou radost. Bolest lze zatajiti, radost nikoli, ta vždy pronikne. Já vám odpovídám upřímně: spojení dětí našich jest mým nejvřelejším přáním.

**Kohout** (podá mu ruku). Vaši ruku, pane barone! Tato záležitost je tedy ukončena. A poněvadž

jsme už v proudu, tedy mně odpusťte otázku, kterou pečliví lidé, jimž blaho dětí jejich leží na srdci, dvěma slovy nebo spíše dvěma číslicemi odbývají.

*Baron* (pro sebe). Krev tuhne mi v žilách.

*Kohout*. Já dám synu svému dvě stě tisíc zlatých a odstoupím mu svůj obchod. Rád bych ale věděl, jaké věno vy své dceři dáte?

*Baron*. Pane —

*Kohout*. Polovici? Či zdá se vám to mnoho? Dobře, tedy řekněte sám, mnoho-li jí dáte.

*Baron*. Nemohu —

*Kohout*. Tedy čtvrt, padesát tisíc zlatých? Takovému Krösusovi jako jste vy je to maličkost!

*Baron*. Je mně srdečně líto — avšak mně je to nemožno!

*Kohout*. Dovolte, pane barone, mně nezáleží na penězích, neboť syn můj je dosti bohat pro dva; avšak nebojíte se, že potvrdíte pověsti, které se o vás rozšířily?

*Baron*. Jaké pověsti?

*Kohout*. Vypravují sobě, že lpíte celou duší na svých tvrdých tolarech, vypravujou se si to všude — tedy dvacet tisíc zlatých? Také ne? Tedy deset tisíc, abychom domácnost svých dětí zařídili.

*Baron* (vstane). Nic!

*Kohout*. Nic?

*Baron* (bez útechy). Nemohu své dceři ničeho dáti!

*Kohout* (vstane též). Ah, to je přes příliš! Mně to ovšem bylo řečeno, ale já tomu nechtěl věřit. Vy jste lakomec! Dobře, pane barone — já mám také svou chybu: jsem svévolný, neustupný, a nedáte-li dceři své těch mizerných deset tisíc zlatých, tedy vás ujišťuju, já Jan Kohout, že ze svatby nebude nic!

**Baron** (pro sebe). Má ubohá dcero! (Nahlas.)  
 Pane, nenuťte mě, abych vám vyznal —

**Kohout.** Pane barone, bylo by zbytečno rozmluvu tuto prodlužovati.

**Baron.** Strpení, pane! Co otec jsem povinen říci vám —

**Mik.** (přiběhne poděšen). Pane barone! pane barone! Rychle! zde jsou důležité spisy! (Pro sebe.) A já ho měl za lakomce jako všichni ti ostatní hlupáci! (Ukáže na Kohouta, pohlédne outrpně na barona a odejde.)

**Baron** (přečetl pro sebe psaní). Veřejná dražba! To jest poslední rána, avšak musel jsem na to býti připraven!

**Kohout.** Nuže, pane barone?

**Baron.** Nebudu vás déle zdržovati.

**Kohout.** Vy tedy nesvolujete? opravdu ne?

**Baron** (důstojně). Opravdu ne!

**Kohout.** Dobře, pane barone! nemluvme o tom; vyhledám svého syna a opustím s ním tento dům, do něhož nikdy už nevkročíme. Syn můj se utrápí, pane barone, vaše dcera také, ale vy si zachováte těch deset tisíc zlatých! (Odejde, přede dveřmi je ho slyšet volati.) Pojď, Jiří, odjedem odtud. S Bohem, slečno, poručím se vám!

**Baron** (sklesne na stolicí u stolu).

## Výstup 9.

**Marie.** **Baron.** Ku konci **Mikuláš.**

**Marie** (úzkostně). Co se zde děje, otče?

**Baron.** Marie!

**Marie.** Pan Kohout tě opustil, odjíždí a Jiří s ním —

**Baron.** Tedy víš všecko!

*Marie.* Ó nebesa! A naše svatba? Což nesvolil? Mluv, otče, mlčením svým mě usmrtíš.

*Baron.* Pan Kohout žádal pro svého syna za tvou ruku.

*Marie* (radostně). Nuže?

*Baron.* Pan Kohout jest bohat, žádal věno i sám je určil.

*Marie.* A ty, otče?

*Baron* (mlčí).

*Marie.* Tys nesvolil?

*Baron.* Nikoli, drahé dítě!

*Marie* (hledí se ovládnouti). Dobře, otče! (Pro sebe.) Nyní pochopuju.

*Baron* (pro sebe). Také ona! (Hlasitě, hledě uchopiti její ruku.) *Marie!*

*Marie.* Ustaň, otče! (Bolestně a trpce.) Dobře jsi učinil, vždyť mi nejsi ničím povinen, ani vyjádřením, jež by nám oběma pouze bolest způsobilo! (Zakryje si obličej rukama.)

*Baron* (vrhne se před ní na kolena a vzlyká hlasitě). Odpusť, odpusť, dcero má! Jsem chud! jsem na mizině!

*Marie* (vykřikne.) Co pravíš? Chud — na mizině? A prosíš mě za odpuštění? klečíš přede mnou? — Vstaň, otče, probůh vstaň!

*Baron* (prudce ji obejmě). *Marie!* sladké dítě mé! (Dlouho ji drží v náručí, pak se od ní odtrhne a vezme ji za obě ruce.) Je tomu nyní osmnácte let, jednoho zimního večera byli jsme ve velkém saloně v zámku našem pohromadě. Matka tvá vyšívala sedíc u tvé kolébky, kdes ty klidně spala; já seděl u klavíru a hrál tiše onen nápěv, který posud tak často hrávám, a který tě tenkrátě vždy uspával. Ach, kde jsou ty krásné dny, ten čas plný blaženosti a štěstí! Minulost byla slávou a ctí bohata, přítomnost sy-

pala nám krásná kvítka blaženosti v naši různou domácnost, a my zírali okem radosti plným ještě mnohem krásnější budoucnosti vstříc, patřice ve tvou přívětivou, andělskou tvář. Tu náhle počne zvonec u vrat zámeckých prudce zníti; já se uleknu, jako bych nějaké neštěstí tušil; dvěře se otevrou, jimi přikvápí choť mého bratra a vrhne se přede mnou na kolena volajíc: „Zachraňte ho, zachraňte ho! On chce zemřít, chce se zavraždit!“ — Karty byly pohltily statky barona Zápolského, a poslední hra byla naň uvalila velký, čestný dluh. „Co můžeme činiti?“ ptám se své švekrušे pozvednuv ji se země, „co chceš ode mne?“ — „Život svého manžela!“ odvětila, a hlas můj vnitřní volal: „Čest naší rodiny!“ — Již jsem uchopil péro, tu padl zrak můj na tvou kolébku, a péro mně vypadlo z ruky!

*Marie* (úzkostně). Tys váhal?

*Baron*. Hleděl jsem jinde zmužilosti nabyti, neboť tvůj pohled mi ji odňal. Obrátil jsem zraky na tvou matku; ona klidně, s důstojností povstala řkouc (vstane): „Barone Zápolský, čin svou povinnost, nechť se stane cokoli!“

*Marie* (s nadšením). Žehnám vám oběma!

*Baron*. Ještě téhož večera podepsal jsem, druhého dne byl zámek nesmírnou hypotékou obtížen, za měsíc potom byl veřejnou dražbou prodán, a téhož dne zemřela matka tvá.

*Marie*. Drahý otče!

*Baron*. Já se odebral s tebou na tento stateček, jenž tvořil poslední zbytek našeho jmění; já zatajil svou chudobu, jako jiný by svou hanbu byl zatajil; dal jsem výhost hrdošti, jenž na mne vrhala podezření, jako bych jiným opovrhoval, ano klamal jsem tebe, drahé dítě, neboť jsem se vždy děsil tohoto hrozného vyznání, chtěje toliko sám

trpěti. Já bláhový měl za to, že postačí ku tvému věnu poklady tvého ducha a srdce, jimiž jsi tak štědře obdařena, avšak byl jsem hanebně oklamán! Ty jsi krásna, tys dobra, tys anděl! k čemu to všecko? tys chuda — velmi nešťastna.

*Marie* (zdržuje slzy). Ne, otče, ne! Slíbíš-li ty mně, že budeš zmužilý, budu i já zmužilou! Nebudu-li ve tvém oku viděti slzy, chci se usmívati. Já budu silna a zmužila, jak dceři tvé sluší!

*Baron*. Ó nemluv tak! Řci raději, že mně chceš bolest zatajiti, (vzlykaje) neboť tys ho milovala, mé ubohé dítě, tys ho milovala!

*Marie* (pevně). Já miluju tebe, otče! Co jsem v jednom okamžiku doufala, čemu má duše toužebně vstříc letěla — ten krásný sen, všecko zapomenu, chci — musím zapomenouti! Či nebyla jsem šťastna u tebe prvé než jsem pohlédla tím krásným okem v milující srdce, když jsem patřila pouze ve tvou laskavou, důstojnou tvář, otče? A nyní, kdy ti mám pomoci to těžké břímě nésti, nemůžemež nyní opět šťastni býti — zde, v této klidné samotě?

*Baron* (trpce). Zde! Ubohé dítě, tobě zůstala ještě víra, ty myslíš, že neštěstí umdlí a ustane — my nemáme už útočiště! Tu čti! (Dá jí psaní. Soudní sluha objeví se u prostředních dveří.)

*Mik*. (přiběhne). Pane barone! lidé od ouřadu!

*Marie*. Jděme, otče! jděme!

*Baron*. Co se z nás stane, drahé dítě?

*Marie*. Tam v nadhvězdných výšinách ta otcovská ruka nás bude vést a chránit!

*Baron*. Pojď! pojď! (K soudnímu sluhovi.) Čiňte svou povinnost, pane! (Vpravo odejdou.)

*Mik*. (padne s hlasitým pláčem na stolicí.) A já a ti ostatní ťulpasové měli jsme ho za lakomce!

(Opona spadne.)

## Jednání druhé.

Salon v zámku baronů Zápolských, ozdobený rodinnými podobiznami. Prostřední do druhého salonu vedoucí dvéře jsou otevřeny. Vpravo dvéře, vlevo okno; vpravo stůl, vlevo klavír klaviaturou proti obecnstvu. Lenoška. Pohovka a stoličky.

### Výstup 1.

*Jakub. Jan.* Jiný *sluha*. Ku konci *Marie*

*Jan* (stojí na židlici zavěšuje nad prostředními dveřmi podobiznu paní Hrabalové, která jest malována v červených šatech s červenými péry na hlavě). Visí zde dobře, pane *Jakube*?

*Jakub* (sedí u stolu). Ano! Mezi podobiznou presidentčinou a maršálkovou.

*Jan.* Tak! (Sestoupí.)

*Jakub* (pro sebe). Jaký to rozdíl, dobrý Bože! Ta dobrá, tučná paní, červená jako uvařený rak, visí podle —

*Jan* (bliží se k němu). Jakže jste to řekl, pane *Jakube*? To že by byla podobizna presidentčina a tamto —

*Jakub* (vstane). Maršálkova! Byl to praděk pana barona, padl při útoku na Bělehrad.

*Jan.* To byl velmi krásný muž!

*Jakub* (hrdě). Všichni mužové byli onoho času krásní — toť se rozumí, ze šlechty.

*Jan* (tiše ke druhému sluhovi). **Jaký to aristokrat, ten starý Jakub!** (Nahlas.) **A kdo je ta krásná dáma?**

*Jakub*. Dítky, když okolo toho obrazu jdete, skloňte uctivě své hlavy; je to poslední baronka Zápolská.

*Sluha* (se diví). **A ta podobizna tady zůstala?**

*Jakub*. Vy jste od nedávna v tomto domě, mladí lidé, tím lépe pro vás. Vy jste nebyli zde, když pan baron tento zámek, dávné to sídlo slavných praotců svých, opustiti a malým statkem v okolí Plzeňském spokojiti se musel, kde až posud žije. Vy jste neviděli jako tyto nešťastné oči mé, kterak zámek tento zastaven, prodán byl se vším co v něm bylo, se vším — ani rodinné obrazy nesměl pan baron s sebou vzíti.

*Jan*. To nebylo dobře!

*Jakub* (utírá si oči). **Ne, to nebylo dobře!**

*Sluha*. **Nepotřebujete nás, otče Jakube?**

*Jakub*. **Ne, dítky; jděte, dnes bude zde velká hostina, a vy máte co dělati.**

*Jan* a *sluha* (odejdou).

*Jakub* (sám, mluví k podobizně barončině). **Dobře se jí stalo, že umřela, ta ubohá paní! Dobrý Bůh ji více miloval než nás, ještě ji takovým hořem a zármutkem ušetřil.** (Obrátí se chtěje odejít a potká Marii, která vchází.)

*Marie* (nese malou škatuli a zastaví se u dveří). **Mohu s paní Hrabalovou mluvit?**

*Jakub*. **Čím vám může sloužit?**

*Marie*. **Objednala si u mne v Brně krajky, a tuto je přináším.**

*Jakub*. **Vy přicházíte z Brna a pěšky?**

*Marie*. **Ó vždyť je to zcela blízko, nejvýše půl hodiny cesty.** (Utírá si pot s čela.)

*Jakub*. **Jste unavena, posaďte se!**

*Marie.* Ó nikoli, děkují, mám doma mnoho práce a dni jsou nyní tak krátké!

*Jakub.* Jak se vám líbí. (Ukáže jí dvěře vpravo.) Jděte touto chodbou, tam najdete komornou, ta vás k paní dovede. (Zadrží ji a praví tiše.) Přinášíte krajky snad ku sňatku paní Hrabalové? Mluví se zde v zámku, že bude svatba.

*Marie.* Já o tom nic nevím. Tudy mám jít, pravíte?

*Jakub.* Ano, na konec této chodby.

*Marie.* Děkuju vám. (Vpravo odejde.)

*Jakub* (hledí za ní). Podivno! všechny švadleny, které sem přicházejí, jsou vesely a plny života a bujnosti, tato však je tak vážna a smutna!

## Výstup 2.

Paní *Hrabalová.* *Jakub.*

*Hrab.* (přichází prostředkem). Za kým to hledíte, starče?

*Jakub.* Ach odpusťte, paní bar — (Pro sebe.) Co to mluvím? (Nahlas.) Paní Hrabalová!

*Hrab.* (pro sebe s úsměvem). Jmenoval mě paní baronkou! (Nahlas.) Kdo jste, můj milý?

*Jakub.* Jakub Hořícký, paní Hrabalová.

*Hrab.* Ach ano, starý sluha páně baronův, který po prodeji zámku zde zůstal. Jak dlouho jste už v zámku?

*Jakub.* Čtyřicet dva roky, paní bar — (opravuje se) paní Hrabalová.

*Hrab.* (samolibě pro sebe). Už zase! (Nahlas.) Já vás podržím; staré podobizny, staré pohovky, staré služebníky — všecko podržím, ale vše musí býti obnoveno. Ó zde nastanou veliké změny!

*Jakub* (pro sebe). To si myslím!

**Hrab.** (pozorujíc ho). Otočte se; máte velmi obnošené šaty, můj milý starče. Slouží vám už také čtyřicet dva roky?

**Jakub.** Paní Hrabalová —

**Hrab.** Upokojte se, dostanete novou, červenou livrej.

**Jakub** (pro sebe). Červenou? (Hledí na podobiznu.) To bude její zamilovaná barva! (Nahlas.) Dobře, paní Hrabalová.

**Hrab.** (pro sebe). Ah, teď se už nemýlí. (Nahlas.) Poněvadž jste už tak dlouho v zámku, tedy vám ukládám za povinnost, abyste ze všech těch tul-pasů, které jsem z Brna s sebou vzala a kteří jako slepí v tomto velikém zámku se pohybují, řádné lokaje vycepoval. Na mou věru, i já ještě zde zabloudím. (Směje se hlasitě a sprostě.)

**Jakub** (pro sebe). Paní baronka se takhle nesmála!

**Hrab.** Potom vám doporučuju své dnešní hosti, zvláště pana Kohouta.

**Jakub.** Pana Kohouta?

**Hrab.** Je to ten velký, krásný muž, co včera sem přijel. Nezapomeňte, že to je bohatý bankér z Plzně. Doufám, že jste mu vykážali nejkrásnější pokoj, ten jež obýval dříve pan president.

**Jakub** (vzdychaje). To byly jiné časy!

**Hrab.** (klepá mu přívětivě na rameno). Vy jste z těch dobrých, zlatých časů — (ukazujíc na podobizny) z časů těchto vznešených lidí, presidentů a baronů. Ach, to muselo býti krásné!

**Jakub** (živě). Ach ano, paní bar — paní Hrabalová!

**Hrab.** Jen tak dále, neostýchejte se, já jsem dobrá paní, já strpím všecko. Mnoho-li služného měl jste posud?

*Jakub.* Tři sta zlatých.

*Hrab.* Dostanete čtyry sta. Neděkujte mně, ale mluďte se mnou vždycky tak, jako jste nyní mluvil; nebojte se, že mě urazíte. Ano, můj milý Jakube, budete míti u mne šťastné stáří a krásnou červenou livrej. A nyní odejděte.

*Jakub* (odchází, pro sebe). Je to dobrá paní, ale není to přece tak jak to bývalo.

*Hrab.* (sama). Tříkráte mě nazval paní baronkou! (Usmívá se.) To bylo hezké, velmi hezké! Ale proč se vždy opravoval a paní Hrabalová říkal? Paní Hrabalová! V Brně dělalo to jméno povyk, ale zde v tomto zámku zní ošklivě, hanebně, jako falešná nota. (Mrzutě.) Jak všechny ty velké dámy na paní Hrabalovou budou pohlížet, jak se budou na ni ošklíbat! Vdova po obchodníku se železem! Neprály mě už v Brně můj krásný dům v Praze, což teprva tento zámek! Šlechta v menším městě jest věru pravý mor. V Praze nemají o tom ani zdání, tu se nestará jeden o druhého. Na nebožtíka Hrabala, který při svém železe několik set tisíc vyzískal, hleděli ti chudí šlechtici, jako by ani nebyl člověk, a což teprva na mne! Jejich manželky popukaly skoro závistí nad mou hojností krajek, sametu a hedvábí. Ó kdybych aspoň baronkou byla! Jak bych s těmi hrabaty bez hrabství nakládala! Ale bohužel, bude ze mne pouze paní Kohoutová! Kohout — Hrabal — Hrabal — Kohout, to jest pořád jedno a totéž. Paní baronka zní zcela jinak! (Posadí se.) Proč mě ten hloupý stařec tříkráte tak jmenoval! Celou hlavu mi tím spletl!

### Výstup 3.

*Marie. Hrabalová.*

*Marie* (ku komorné, která ji uvádí). Děkuju vám!

*Hrab.* Co má býti?

*Marie.* Přináším objednané krajky, paní Hrabalová.

*Hrab.* Ah, ukažte pak! (Berouc škatuli pohlíží na Marii.) Hezká je ta dívčina, v skutku velmi hezká! Pracovala jste to vy, milé dítě?

*Marie.* Ano.

*Hrab.* (otevře škatuli). Ah, to jest čarokrásné! Vy jste jistě už od maličkosti pracovala, není-li pravda? Živili se vaši rodičové také prací?

*Marie* (sklopí oči).

*Hrab.* Jen se za to nestyďte; já neopovrhuju dělníky. (Pro sebe.) Člověk se musí k lidem snížiti! (Nahlas.) Můj nebožtík muž byl též dělník, ale on nedělal krajky, nýbrž pracoval se železem. Teď ale musím ty trety prohlédnout. (Rozestře krajky.)

*Marie* (ohlédne se, spatří podobiznu baronky a vzkřikne): Ach, má máti!

*Hrab.* (obráti se). Co pravíte?

*Marie.* Nic!

*Hrab.* Vy jste pravila „má máti“, a přitom jste hleděla na onu podobiznu!

*Marie.* Ne, ne!

*Hrab.* A tento peníz na vašem krku?

*Marie.* Ne, ne!

*Hrab.* Můj Bože! je to možno? Vy byste byla —

*Marie.* Nikoli!

*Hrab.* Dcera baronova?

*Marie.* Zapřisahám vás! (Padne na kolena.) Nemohla jsem se zdržeti, když jsem spatřila obličej

své matky. **Máti má!** (Vstane.) **Prosím vás, neprozradte mě. Nikdo nesmí věděti —**

**Hrab.** (srdečně). **Nikdo, budiž, ale já to vím.** (Pro sebe.) **Dcera barona Zápolského!** (Nahlas.) **Vzmužte se, slečno, já vás neprozradím, poněvadž tomu tak chcete. Ale váš otec snad ví —?**

**Marie** (živě). **Ó ne! ne! On neví, že jsem zde! Já pracuju potají, abych mu starost o naši skrovnou domácnost ulehčila.**

**Hrab.** (pro sebe). **Ubozí lidé!**

**Marie.** **Můj otec koná každodenně dlouhé procházky v okolí Brněnském. V jeho nepřítomnosti pracuju.**

**Hrab.** **A vaše matka? Jak, vy pláčete? Ach můj Bože! ona je —**

**Marie.** **Mrtva!**

**Hrab.** **Váš otec je tedy vdovcem?**

**Marie.** **Již osmnáct let.**

**Hrab.** (pro sebe). **Vdovec a chud!** (Nahlas, srdečně.) **Ale vy ještě stojíte, posaďte se!**

**Marie.** **Díky, musím odejítí.**

**Hrab.** **Proč?**

**Marie.** **Kdyby někdo přišel — víte, že chci býti nepoznána.**

**Kohout** (zvenčí). **Paní Hrabalová jest v saloně? Dobře.**

**Marie.** **S Bohem!**

**Hrab.** **Ach, vždyť vám musím dříve zaplatit. Očekávejte mě u mé komorné. (U dveří vpravo.) Anna, doporučuju vám slečnu; podejte jí občerstvení. Na shledanou, milé dítě, přijdu brzy za vámi.**

**Marie** (odejde).

**Hrab.** (sama). **Tak to chodí na tom světě. Baronka Zápolská dělá krajky, aby se vyživila, a Hrabal si při svém železe několik set tisíc vydělal, a dobře učinil!**

## Výstup 4.

### *Kohout. Hrabalová.*

*Kohout* (živě). Ach, dobré jitro, paní Hrabalová!

*Hrab.* (pro sebe). Již opět! (Nahlas, jeho jméno důrazně vyslovujíc). Dobré jitro, pane Kohoute. Spal jste dobře v mém zámku?

*Kohout.* Jako sedlák! ale měl jsem zlaté sny!

*Hrab.* Jako bankér.

*Kohout* (líbá jí ruku). Ne, jako zamilovaný.

*Hrab.* Ale jděte, pane Kohoute.

*Kohout.* O šesté hodině jsem vstal, abych si váš park prohlédl. Ach, jak krásné, jak panské! Jaký to rozdíl mezi vaší zahradou a těmi, které v nynějších časech jsou založeny! Ty velké, prastaré stromy shlížejí dolů tak hrdě, že člověka až respektem naplňují. A ten velký rybník! ty krásné ryby! královští to kaprové! Když jsem včera sem na zámek přicházel, učinily na mne ty dvě gótické věže takový dojem, že jsem honem klobouk sejmul. A ty pokoje, tento salon — všecko dýše starožitností. Nic není zde mlado, toliko vy, paní Hrabalová.

*Hrab.* Pochlebníku! (Pro sebe.) Jest milování hoden, ačkoli pouhý Kohout. (Nahlas.) Očekávám dnes k hostině notáře a purkmistra s manželkami.

*Kohout* (pohnut). K hostině?

*Hrab.* Není vám to příjemno? nelíbí se vám to?

*Kohout* (pohnut). Už to slovo upomíná mě na hostinu, která mně již šest neděl na srdci leží.

*Hrab.* Ne v žaludku?

*Kohout.* Ne, na srdci, neboť cítím výčitky svědomí!

*Hrab.* (směje se). Jak tomu mám rozuměti?

*Kohout.* Nesmějte se, mě stála hostina ta mnohou slzu!

*Hrab.* Je to tedy vážná událost?

*Kohout.* Já jsem dobrák, jsem skutečně dobrák, a přece jsem jednal s nejslechetnějším, nejlepším mužem hanebně, poněvadž jsem myslel, že jest bohat a lakomec. Bohat!

*Hrab.* (poslouchá nerozumějíce).

*Kohout.* Druhého dne po tom dověděl jsem se, že svůj poslední klenot prodal, aby onu hostinu zaplatil. Já pospíchal k němu, ale on byl již ze svého statku vypuzen. Od onoho dne hledá ho syn můj všude, a já jím nyní toliko u takových lidí, o nichž vím, že jsou bohati, že kuchyň i sklep jejich jest v dobrém stavu, a kde mohu třetí láhev píti beze strachu, že je to poslední.

*Hrab.* (směje se). Té historce nerozumím; musíte mně ji u stolu opakovati, snad jí bude purkmistr rozumět.

*Kohout* (opět vesele). Anebo notář! Kdybyste chtěla přítomnosti jeho použití —

*Hrab.* Uvidíme!

*Kohout.* Což jste ještě dosti neviděla? Znáte mě, jsem dobrák, mé jmění jest pěkné, můj zevnějšek — nu, myslím — zkrátka znáte mě úplně, vezměte dobré i špatné.

*Hrab.* Uvidíme!

*Kohout.* Ještě váháte? Proč? Snad mé jméno, jméno Kohout se vám nelíbí?

*Hrab.* Jsem upřímná — mohlo by to býti.

*Kohout.* Nuže slyšte, myslím, že Hrabalové nepocházejí také ze staré šlechty. Ale já vím, to není to — mám soka!

*Hrab.* Co pravíte?

**Kohout.** Jsem o tom přesvědčen. Jest bohatší než já? To je skoro nemožno. Miluje vás více? To je zhora nemožno! Mladší? To by bylo možno. Paní Hrabalová, chcete si vzít mladého muže!

**Hrab.** Pane Kohoute, počínáte urážeti.

**Kohout.** Poněvadž vás miluju — (pro sebe) a váš zámek! (Nahlas.) Toto spanilé tilko — (pro sebe) ty prastaré stromy — (nahlas) ty krásné oči — (pro sebe) ty krásné kapry! (Nahlas.) Všecko se mně u vás líbí, všecko mě tak vábí — a někdo jiný měl by mě odehnati od vás, ode zřídla blaha mého! ? Ó však já ho vypátrám, ale ať je připraven na strašnou pomstu mou! Nastane mezi náma boj na život a na smrt! To je mé ultimatum, paní Hrabalová: Buď vaši okrouhlou, krásnou ruku, anebo boj! Vy se stanete paní Kohoutovou, anebo budu bojovati, až nebude žádného Kohouta více. (Odejde.)

## Výstup 5.

**Hrabalová. Jan.** Potom *baron*. Později *Jakub*.

**Hrab.** On mě skutečně miluje! (Nevrle.) Proč mě ten hloupý šedivec třikráte paní baronkou nazval! (Jan vstoupí.) Co jest?

**Jan.** Přišel onen pán z Brna naladit klavír.

**Hrab.** Co je mně do toho! — Ať vejde a naladí jej!

**Jan** (otevře dvěře; baron vstoupí a pozdraviv zastaví se u dveří).

**Hrab.** (nehledíc naň). Ladte, ladte! Tu jest jeden můj klavír. (Obrátí se.) Mám ještě tři!

**Baron.** Milujete hudbu velice?

**Hrab.** Já? Bůh uchovej! Takový klavír jest hezký nábytek a patří do velkého domu. Já se ho nedotknu.

**Baron** (usmívá se, pro sebe). Tuť je ovšem nutno dáti jej naladit!

**Hrab.** (roztržitě). To ubohé děvče mně nejde z hlavy, musím k ní. (Ke sluhovi.) Jene! Ne, tys příliš hloupý. Kde jest **Jakub**? Zavolej ho. (Volá.) **Jakube!**

**Baron** (pro sebe). **Jakub** —

**Jakub** (vstoupí). **Paní Hrabalová!** (Bliží se k ní nespozorovav barona, jenž se obrátil.)

**Hrab.** **Jakube**, poproste tu malou švadlenu — (Je slyšet zvoniti.) **Tak**, hosti jsou už zde. (K Janovi.) **Uveď je do letního salonu**, totiž najdeš-li jej, neboť ty jsi tak hloupý —

**Jan** (pro sebe). **Tak často mně to říká**, že tomu naposledy sám budu věřit. (Odejde.)

**Hrab.** **Jakube**, poproste tu mladou dívku, aby ještě trochu počkala.

**Baron** (otevře klavír).

**Jakub** (obráti se, spatří barona a poznav ho vykřikne). **Ah!**

**Hrab.** Co jest?

**Jakub** (zmaten). **Nic**, paní bar — paní **Hrabalová!**

**Hrab.** Proč jste tedy zvolal „**Ah!**“!? Pro nic neříkáme „**Ah!**“!

**Jakub.** **Prosím za odpuštění.**

**Hrab.** **Dobře, dobře!** (Pro sebe hledíc na barona.) **Já zapoměla** — musíme býti pohostinní jako tehdejší obyvatelé tohoto zámku. (Tiše k Jakobovi.) **Tomuto ladiči zde podáte jídla** — v kuchyni.

**Jakub** (opět vykřikne). **Ah!**

**Hrab.** **Již zase „Ah!“!**

**Jakub** (pro sebe). **V kuchyni!**

**Hrab.** (pro sebe). **Ten chudák stárne!** (Odejde prostředkem.)

**Jakub** (čeká, až Hrabalová odejde, potom se vrhne baronovi k nohům). **Ach, pane barone!**

**Baron** (zdvihne ho). **Jakube**, co činiš? Dej mi ruku, **Jakube**, ruku!

**Jakub** (s pláčem). Můj pane, můj dobrý pane!

**Baron** (hledí své pohnutí opanovat). Co se stalo? proč pláčeš? Ty děláš, jako bych byl mrtev nebo zneuctěn. Já jsem zdrav, a krev má proudí rovněž tak čile, tak bujně, jako před osmnácti lety. Duše má neklesla pod tíží neštěstí, a srdce mé, to staré srdce bije právě tak vesele jako před lety zde, v lůně neskonaleho blaha a rozkoší! Proč tedy pláčeš, můj dobrý, starý **Jakube**?

**Jakub**. Vidím vás opět! opět jsem vás našel! Ale kde jest ona?

**Baron**. Marie?

**Jakub**. Kterou jsem co dítě na svých rukou nosíval, kterou jsem houpával, s níž jsem park probíhal! Ó já bych ji už ani nepoznal, kdybych ji spatřil! Opět ji uvidím, není-li pravda, pane barone?

**Baron**. Ne, ne, můj milý starče! nežádej to ode mne! Ty bys mě mohl zraditi; neboť ona nesmí nikdy věděti, že jsem byl zde, a proč jsem tu byl.

**Jakub** (s podivením). Jak?

**Baron** (důvěrně). Ona myslí, že konám každého jitra dlouhé procházky v okolí Brna. Ovšem chodím po okolních statcích, kde ladím klavíry. Marie chodí brzy spat; když odejde do své malé komůrky, opisuju já pro hudební sbor divadelní noty, a to drahé dítě má peníze, které si takto vydělávám, za poslední zbytek našeho někdejšího jmění.

**Jakub**. Ale to ustavičné chodění, to namáhání vás usmrtí, můj ubohý pane!

**Baron** (vesele). Ach nikoli! To mě činí silným a zdravým. Pohleď na mne! Dnes jsem šel už tři míle cesty.

**Jakub.** A snad jste ani ničeho nepožil?!

**Baron.** Až se vrátím do Brna, koupím si bochníček dobrého bílého chleba.

**Jakub.** Dnes ne, pane barone, dnes ne; neboť paní Hrabalová mně poručila, abych vás častoval.

**Baron.** Děkuju, děkuju!

**Jakub.** Abych vás pohostil (důrazně) v tomto saloně!

**Baron.** Ne, ne!

**Jakub.** Odpusťte, pane barone, je to rozkaz paní tohoto zámku, a já jsem se u vás naučil poslouchati, jak sluhovi sluší. (Pro sebe.) Ona mě vyžene, ale co z toho? Ať si nechá svou červenou livrej! (Odejde prostředkem.)

**Baron** (jakmile jest samoten, ohlíží se). Tento salon, tento obraz — vše mě na minulost upomíná! (Otevře okno.) Tu stojí ty krásné staré stromy, které jsem vždy ve svých snech, ve svých upomínkách vídal, a které nyní pro slzy skoro nevidím! (Po malé přestávce se vzmuží a praví pevným hlasem.) **Barone Zá-polský!** tys přišel, abys naladil klavír! (Jde ke klavíru a vytáhne z kapsy malý zelený sáček s potřebným náčiním.)

## Výstup 6.

**Marie. Baron.** Později **Jakub.** Ku konci **Jan.**

**Marie** (ze dveří vpravo). Paní Hrabalová nepřichází, a já nemohu déle čekati. Musím do Brna dříve než můj otec domů se navrátí.

**Baron** (zahraje několik akkordů).

**Marie.** Někdo zde jest. (Ustoupí trochu nazpět.) Komorná mně sice zaplatila, ale paní Hrabalová si přála, abych počkala. Věru nevím, mám-li jíti nebo

čekati. (Podepře se o lenoch pohovky a pozoruje podobiznu matčinu. Baron udeří několikráte na klapky, pak hraje jako v upomínkách melodii, při níž Marie se zachvěje.) **Tento ná-  
pěv — tato píseň — to jest —** (Obrátí se, váhá okamžik, pak se přiblíží zvolna ku klavíru, pozná otce, chopí mlčky hlavu jeho a otočí ji.)

**Baron** (překvapen, schová rychle sáček). **Marie!**

**Marie** (pevně naň hledíc). **Co zde činiš, otče?**

**Baron.** Marie, ty zde?

**Marie.** Byla jsem plna ouzkosti, když jsi odcházel — nevím proč — a proto jsem tě sledovala.

**Baron.** Plna ouzkosti? A proč? Což nevy-  
cháším každého dne? Šel jsem náhodou okolo to-  
hoto zámku, zatoužil jsem po něm, a jsem zde!  
To je všecko. (Marie ukáže rukou na klavír, hledíc tázavě  
na otce.) Tento klavír? Vždyť víš, že nemohu vidět  
klavír, abych se ho nedotknul! (Se smíchem.) A tento  
zde urážel ucho mé, je zcela rozladěn; slyš ty fa-  
lešné tony, ty jsou tak falešné, jako —

**Marie** (hledí naň). **Milý otče —**

**Baron** (sklopí oči).

**Jakub** (vstoupiv zůstane u dveří, pro sebe). **Ne, toho  
se nikdy neodvážím, nikdy!**

**Baron** (k Marii). **Ale zavru klavír, aby nic ne-  
spozorovali.** (Vstane.)

**Jakub** (pro sebe spatřiv Marii). **Ta malá švadlena  
zde? Tím lépe.** (Mezitím, co baron klavír zavírá, škube  
Marii lehce za šat; ona se obrátí; on jí kývá, aby ho násle-  
dovala několik kroků; tam praví tiše.) **Prosím vás, po-  
mozte mně.**

**Marie** (tiše). **S radostí; co chcete?**

**Jakub.** Vy mně neporozumíte, ale to nic ne-  
škodí. Je mi rozkázáno, abych tomuto pánovi dal  
tohle. (Otevře svou dlaň.)

**Marie** (živě). Peníze?

**Jakub.** Tiše! Ano, tento dukát, ale netroufám si.

**Marie** (pro sebe). Nyní tomu všemu rozumím. (Nahlas.) Tys mě klamal, otče!

**Jakub.** Její otec! (Patří ustrnut na Marii.)

**Baron** (obráti se). Co máš zase, Jakube?

**Jakub** (schová rychle peníz).

**Marie.** Ó neschovávejte ty peníze! a ty, otče, nestyď se je přijmouti. I já pracovala, i já jsem peníze vyzískala. Tu jsou! Proč bychom se toho styděli? Já pracovala pro tebe a ty pro mne!

**Jakub.** Slečno Marie!

**Baron** (hledí se opanovati). Dobře, dcero má, dobře! to je zcela dobře! Byl nepravý stud; nyní jsem ho prost a cítím se lehkým, šťastným, hrdým! Dej sem peníze, Jakube, dej je sem! Poctivě nabyté jmění ještě nikdy nezneuctilo nikoho. Zde, dítě drahé, máme dnes dobrý příjem, dnešek byl šťastný. (Padnou si v náruč.)

**Jakub.** Slečno Marie!

**Baron.** Marie, to je ten dobrý Jakub, o kterém jsem ti tak často vypravoval.

**Marie.** Jakub, sluha mé zvěčnělé matky?

**Jakub.** Který ji nikdy neopustil.

**Marie.** Dovol, otče, abych ho objala. (Je slyšeti rachocení talířů.)

**Jakub** (vesele). Sedají ku stolu, teď se není čeho obávati! (Spěchá ku prostředním dveřím, dva sloužící přinášejí malý, pokrytý stůl; Jakub přehodí si přes ruku ubrousek a praví.) Pane barone, jest prostřeno!

**Baron.** Jakube, vždyť jsem ti řekl —

**Jakub** (prosebně). Pane barone, neodepřete mně tu radost, abych vás ještě jednou obsluhovati směl.

*Marie* (nutí barona, aby se posadil). Posad se, otče; starému, věrnému služebníku nesmíme nic odeprítí.

*Baron.* Ale ty?

*Marie.* O mne jest už postaráno. Teď přinesu svou škatuli a pak půjdeme společně domů, spokojeni a veseleji, než když jsme vyšli. Práce, jež nás tísnila, poněvadž jsme ji potají konali, bude ode dneška naší radostí. Já brzy zase přijdu, otče. (Políbí ho a odejde.)

*Jakub.* A nyní poroučejte, pane barone, jsem k službám. Hle, radost mě učinila o dvacet let mladším.

*Baron* (směje se). Tyť vyhlížíš roztomile!

*Jakub* (hledí na pokrmy). Co to má býti? To je bídné, mizerné! To je pro služebnictvo špatné. (Jan jde ve druhém saloně okolo otevřených prostředních dveří nesa mísu, na níž jest bažant.) Dej to rychle sem!

*Jan.* Ale to je pro panstvo!

*Jakub* (vezme mísu). Zcela dobře, pro panstvo! (Je slyšet zvoniti.) Slyšíš, už na tebe zvoní! Přines honem něco jiného. (Jan odběhne.) Zde, pane barone, bažant z parku, tedy výborný.

*Baron* (směje se). Dej pak mně ku slovu přijíti! (Opět se zvoní.)

*Jakub.* Ah, oni volají bažanta; ten už nepoletí, já ho zabil. (Jda ku prostředním dveřím dívá se do jídelny; sluha jde okolo nesa mísu.) Dej sem —

*Sluha.* Ale to je pro panstvo!

*Jakub.* Zcela dobře, pro panstvo! Přines něco jiného. (Sluha odejde, Jakub předloží mísu baronovi.)

*Baron.* Ještě něco! (Zvoní se silněji.)

*Jakub* (pro sebe). Už hřmí! Bouřka se blíží.

## Výstup 7.

*Hrabalová.* Potom *Marie.* *Předešlí.*

*Hrab.* (prostředkem, velmi popuzena). Jaká to ob-  
sluha! Toť neslycháno! Kde vězí ti tulpasové?

*Jakub.* Paní Hrabalová —

*Hrab.* (spatří barona, jenž vstal a u židlice se postavil).  
Co vidím? (Tíše k Jakobovi.) Co jste to učinil? Kde  
máte hlavu? Zbláznil jste se?

*Jakub.* Vždyť jste ráčila poručiti, paní Hra-  
balová, abych toho pána zde pohostil.

*Hrab.* Ale ne zde! (Pro sebe.) V skutku, ten  
šedivec je také takový hlupec jako ti ostatní! (Na-  
hlas.) Zde jest nedorozumnění a —

*Jakub* (vpadne rychle). Paní Hrabalová!

*Marie* (přichází ze dveří vpravo, zastaví se ale, jak-  
mile paní Hrabalovou spatří).

*Hrab.* (k Jakobovi). Dovedte toho pána do ku-  
chyně.

*Marie.* Mého otce do kuchyně?

*Hrab.* (užasne). Váš otec? Baron!?

*Marie.* Pojd', otče, půjdeme odtud.

*Hrab.* (běží k němu, velmi pohnuta). Pane barone,  
posadte se!

*Baron.* Ale —

*Hrab.* (zmatena). Pane barone — já jsem — já  
chtěla — já — zapřisahám vás — posadte se! Vždyť  
jste doma, ve vlastním zámku! — Slečno, Jakube,  
pomozte mně pana barona zde zadržeti!

*Baron.* Jsem tak dojat —

*Hrab.* (prosebně). Neposadíte-li se opět, pane  
barone, tedy musím mysliti, že se na mne hněváte!

*Baron* (s úsměvem). Vždyť už sedím! (Posadí se.)

*Hrab.* Honem, Jakube, zazvoňte, ať všichni  
služebníci sem přijdou. Jaké je to víno, které nemá

pečeti? Rychle, Jakube, přineste nejlepšího — půjdete-li pak?

**Jakub.** Hned, paní Hrabalová. (Pro sebe.) Je to přece výborná paní! (Volá.) Jene! Josefe! Přineste *Chateau margant* \*)!

**Baron.** Věru nevím —

**Jan** (jde s mísou kompotu okolo dveří).

**Hrab.** Sem! sem!

**Jan** (nechce mísu dátí). Ale vždyť je to pro panstvo!

**Jakub** (s úsměvem). Ovšem, pro panstvo! Což jsem ti to už dvakrát neřekl? (Odstrčí ho.) Přines něco jiného!

**Jan.** Pro panstvo?

**Jakub.** Ano, všecko pro panstvo!

**Marie** (pro sebe, sepnuvši ruce). Můj dobrý otče!

## Výstup 8.

### *Kohout. Předešlí.*

**Kohout** (přichází prostředkem s ubrouskem v ruce a zastaví se v pozadí). Co u čerta se zde děje? (Spatří Hrabalovou.) Ah, paní Hrabalová, všichni vaši hosté vás volají!

**Hrab.** (zabývá se jedině s baronem). Dobře, dobře, ať jenom jedí!

**Kohout** (pro sebe). Ať jedí! Ale oni nemají co! S kým to asi mluví? (Jde ku předu a pozná barona.) Ah!

**Hrab.** (vezme láhev). Prosím za vaši sklenici, pane barone!

**Kohout** (vezme jí rychle láhev z ruky). Prosím, dovolte mně panu baronovi nalíti.

---

\*) Čti: šató margan.

**Baron.** Pan Kohout? (Chce vstáti.)

**Kohout** (zabraňuje mu to). **Prosím, pane barone,** jen zůstaňte! (Stojí na jedné straně, Hrabalová na druhé, tiše.) **Vy zde? A můj syn zjezdí celou říši, aby vás našel!**

**Baron.** Váš syn?

**Hrab.** (podává baronovi mísu). **Pane barone!**

**Kohout.** **Prosím, pane barone, píte!** (Tiše.) **Mé chování k vám bylo haněbné!**

**Baron.** Pane Kohoute!

**Kohout.** Co pravím haněbné — podle, ničemné bylo! Tak, teď je to venku, teď se mně ulehčilo!

**Hrab.** (s jedné strany). **Jezte, pane barone!**

**Kohout** (s druhé strany). **Píte, prosím!**

**Oba.** **Pane barone!** (Prokazují mu množství pozornosti.)

**Jakub** (pozvedne ruce vzhůru).

**Baron** (vstáváje). **Tisíceré díky!**

**Hrab.** (pro sebe). **Kdybych mohla jen Kohouta pryč poslati.** (Nahlas.) **Milý pane Kohoute, snad nenecháte mé hosti samotny?**

**Kohout.** **Ah, co mně do těch! Ať jedí!** (Pro sebe.) **Nemají sice co jísti, ale to jest jejich starost!**

**Jan** (vstoupí). **Nějaký pán přijel a přeje si s panem Kohoutem mluvit.**

**Kohout.** **Se mnou?**

**Hrab.** (pro sebe). **Právě vhod!** (Nahlas.) **Jděte, pane Kohoute, snad nenecháte toho pána čekati?**

**Kohout** (zabývá se pouze baronem). **Ať si jde ke všem ďáblům!**

**Hrab.** (k Janovi). **Dones onomu pánovi tuto odpověď!**

**Kohout** (nevrle). **Vždyť už jdu! Ale přijdu zase, pane barone. Ten ať se těší — mě právě teď vytrhovat!** (Odejde. Stůl jest odnešen.)

**Hrab.** (k Marii). Prosím vás, slečno, nechte mě několik okamžiků s vaším panem otcem o samotě — (vidouc, že se táto zdráhá) možno, že na tom závisí vaše budoucnost — a budoucnost vašeho otce.

**Marie.** Co pravíte?

**Hrab.** Prosím!

**Marie** (odejde, aniž to baron spozoruje).

**Hrab.** (pro sebe). Já mám býti paní Kohoutovou? Nikdy!

## Výstup 9.

**Baron.** *Hrabalová.* Ku konci *Kohout.*

**Baron** (ukloní se). A nyní přijměte srdečné díky mé! Buďte s Bohem! (Chce jíti a ohlíží se po Marii.)

**Hrab.** (přemáhá své pohnutí). Slečna Zápolská zde není! Jsme samotni.

**Baron** (udiven). Jak? opustila nás?

**Hrab.** Já ji za to prosila.

**Baron.** Ah!

**Hrab.** (váhá). Poněvadž —

**Baron.** Poněvadž? Prosím, mluvte.

**Hrab.** Mluvit? To není tak snadno! Vidíte, pane barone, naše postavení jest rozdílné. Vy mně imponujete, ačkoli mně smělosti neschází. Ano, kdyby pan Kohout místo vás přede mnou stál, s tím bych už byla hotova.

**Baron** (s úsměvem). Nu tedy si myslíte, že stojí před vámi pan Kohout.

**Hrab.** Dobře víte, že to není možno. (S úrazem). A pak — pan Kohout zde zůstane, vy ale, pane barone, chcete opustit tento zámek, do kterého vás náhoda na několik okamžiků uvedla, tento zámek, v němžto snad jste byl zrozen, v němžto

jste tak krásných dnů zažil — a já mám zde zůstatí? já, dcera dělníka Šimona, vdova po Hrabalu, obchodníku se železem? Je to slušno?

*Baron.* Tento zámek nemohl se dostati do hodnějších rukou. Myslíte, že nepřejeme poctivému dělníku, když pilností a vytrvalostí jmění si dobude? Naopak, já jsem tomu rád, že tato krásné panství nebylo rozděleno jako tolik jiných. (Ukáže rukou ke kamnům.) To by bylo právě tak, jako kdybych tuto skvostnou vázu na tisíc kusů rozbil a pak zbytky tyto prodati chtěl. To se zde nestalo, a to mě těší.

*Hrab.* Vám se to zdá býti v pořádku, mně však nikterak, mě to někdy velice mrzí.

*Baron.* Odpusťte, že vám musím odporovati, ačkoli jsem vám vděčným za to, že tak smýšlíte. Buďte s Bohem!

*Hrab.* (pomatena). S Bohem, pane barone! (Baron chce jíti, Hrabalová udeří se do prsou a praví drsně.) A co se z vás stane?

*Baron* (obráti se s podivením). Jak?

*Hrab.* Už je to venku — tím lépe! Ano, řekněte, co se z vás stane?

*Baron* (s úsměvem). Ve svém věku již ničím se nestanu; zůstanu, čím jsem.

*Hrab.* (poněkud na rozpacích). Zůstanete chudým, to je krásné! (Hledí naň.) Ale jste skutečně chud?

*Baron.* Jak to myslíte?

*Hrab.* (ukáže na lenošku a posadí se vedle něho). Myslíte opravdu, že jste zcela na mizině?

*Baron.* Jsem o tom přesvědčen.

*Hrab.* Ze všeho, co jste měl, zůstalo vám nejkrásnější a nejlepší.

*Baron.* Nerozumím vám; co by to bylo?

*Hrab.* Vaše jméno!

**Baron.** Mé jméno? Ano, toho mě nemohli zbaviti, to mně nemohli prodati. Ale jakou cenu má nyní jméno?

**Hrab.** (rychle). Tisíců! (Sklopí oči.) Totiž pro znalce!

**Baron.** Jste vy znalce?

**Hrab.** Ó ano, já a — mnoho jiných. (Po malé přestávce.) Proč se podruhé neoženíte?

**Baron.** Jaký to nápad!

**Hrab.** Výborný to nápad; vy jste posud mlad, může vám býti nejvýše padesáte let.

**Baron** (vstává). Opusťte, ale jest mi šedesáte let.

**Hrab.** Nemožno! (Těž vstane a praví tiše s obdivem.) Je tak pevný a silný jako tento zámek. Ano, ty staré rodiny stavěly dobře. (Nahlas.) Kdybyste našel paní — která by se k vašemu stáří hodila, která by měla štěstí býti bohatou a štěstí — chci říci neštěstí, býti vdovou —

**Baron** (s úsměvem). Bohatá paní, která —

**Hrab.** (rychle). Několik set tisíc zlatých má!

**Baron.** Ah! znáte také sumu?

**Hrab.** (rozpačitě). Nu tedy, kdyby tato paní —

**Baron.** Která nežije.

**Hrab.** Žije, pane barone, neboť ji znám. Kdyby tedy tato paní vám veškeré své jmění nabízela, pouze aby se jí dostalo cti, nositi vaše jméno, co byste jí na to odpověděl?

**Baron.** Musím odpověděti?

**Hrab.** Zajisté!

**Baron** (prostě). Nuže, odpověděl bych jí, že by se to musilo nazvati prodáváním jména svého, a naše rodina nikdy nic neprodávala. My nemáme nadání k vedení obchodu. (Pohnutí Hrabalové.) Však nesmíte mysliti, že neuznávám výjimek. Co záleží

na tisících paní, je-li milována, je-li to její osoba, kterou si muž přeje, a nikoli jmění její. Zde však by tomu tak nebylo, neboť nevím ani, o kom mluvíme! Prosím vás, přestaňme o tom!

*Hrab.* Vy chcete tedy skutečně chudým zůstatí?

*Baron.* Než bych takovým způsobem zbohatnouti měl, raději chudým.

*Hrab.* (přistoupí blíže k němu a praví polohlasitě). A vaše dcera, pane barone?

*Baron* (s pohnutím). Má dcera!

*Hrab.* Což nikdy nemilovala, netrápí se tajně?

*Baron.* Odkud to víte?

*Hrab.* Víím všecko!

*Baron.* Pan Kohout —

*Hrab.* Všecko mi řekl. Víím, že slečna Zá-polská své lásky a vši naděje ve štěstí se vzdala, aby se vám zcela obětovala. Nuže, kdyby ta paní, o které mluvíme, řekla: „Vaše dcera, pane barone, bude též mou deerou, já ji budu milovati jako vlastní matka, dám jí polovici jmění svého za věno, a ona bude šťastna.“

*Baron.* Marie!

*Hrab.* Hrdý šlechtic musí zde mlčeti, zde musí mluvíti pouze otec, milující otec! Mluvte!

*Baron* (pro sebe). Marie šťastna —

*Hrab.* (pozorujíc ho). Je na rozpacích — (Posadí se ku stolu a píše rychle.)

*Baron* (pro sebe). Barone Zá-polský, prodej své jméno! vždyť jen tak učiníš dceru svou šťastnou! — Ty přece ještě nechceš? (Obrátí se a vidí Hrabalovou psáti.) Co činíte, paní Hrabalová?

*Hrab.* (drží napsaný list v ruce). Dovíte se toho, pane barone. Paní, o níž jsme mluvili, není už docela svobodna. Uchází se někdo o její ruku, a ona

slíbila, že dá dnes rozhodnou odpověď. Tímto listem zamítá ruku jeho. Přijmete-li můj návrh, tedy odešlete tento list, pakli ne, tedy jej roztrhejte nebo hodte do ohně, a všechno, co se stalo, bylo snem, a více o tom mluvití nebudeme. Zde! (Dá mu list.)

**Baron** (pohledne na adresu). Panu Kohoutovi!  
(S podivením.) **Kohoutovi!**

**Kohout** (spěchá vesele do pokoje). On to jest, Jiří!

**Hrab.** Váš syn?

**Kohout.** Můj syn mě očekával, a toho jsem chtěl poslati ke všem všudy! Tu přichází se slečnou Marií!

## Výstup 10.

*Jiří. Marie. Jakub. Předešli.*

**Kohout** (velmi pohnut). Pane barone! Před šesti týdny jsem vás žádal pro svého syna za ruku vaší slečny dcery, dnes mám čest prosbu tu opětovat.

**Jiří** }  
**Marie** } (bliží se, vedouce se za ruce). Otče!

**Kohout** (pokračuje). Ale pod jednou výminkou, a já mám právo výminku tu položit: vy nesmíte dceři své žádné věno dáti, ani padesát tisíc, ani dvacet, ani deset tisíc, zkrátka nic, docela nic — anebo odejdu se synem svým a řeknu vám: dobrou noc! Svolíte?

**Baron.** Hned vám odpovím. (Přiblíží se k Hrabalové a praví tiše.) Vy jste to viděla, vy jste slyšela. Tento boháč sklání se před naší chudobou, a já bych se mu měl za tuto šlechtuost smýšlení, za tuto velikomyslnost zradou odměniti? Já bych jej měl oloupiti o paní, kterou on si přeje? Vy jste chtěla šlechtice, paní Hrabalová, zde slojí pravý šlechtic! A co bych byl já, kdybych —

**Hrab.** (hledí naň, podá mu ruku, a vzavši psaní roztrhá je).

**Baron** (k Jiřímu). **Můj synu!**

**Hrab.** (ku Kohoutovi). **Můj ženichu!** (Podá mu ruku.)

**Baron** (k Hrabaloyé, ukazuje na Marii). **Vaše dcera!**

**Hrab.** **Která tento zámek už neopustí.** (K baronovi.) **Vy zde snad také zůstanete?**

**Jakub** (vesele). **Pospíším si, abych pokoje pro pana barona připravil!**

**Hrab.** **Svatý Davide! a moji hosté — na ty jsem docela zapomněla!**

**Kohout.** **Nu, jestliže až posud hladem neumřeli, tedy mohou ještě čekatí.**

**Hrab.** **Pane bárone, slečno Marie, račte se mnou!** (Jde ku prostředním dveřím, Marie a Jiří ji následují.)

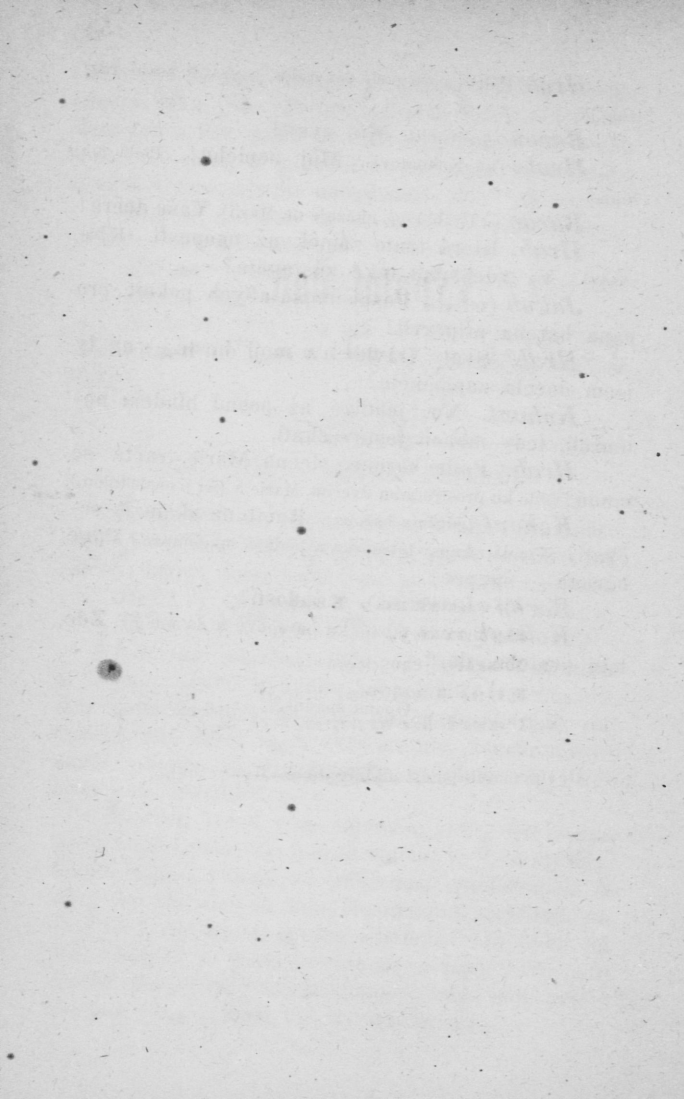
**Kohout** (zdržuje barona). **Račte na okamžik sečkati!** (Vyndá z kapsy tabatěrku a podává mu šňupec.) **Pane barone — šňupec!**

**Baron** (nehledí naň). **S radostí!**

**Kohout** (zavře tabatěrku baronovu a dá mu ji). **Zde můj svatební dar!**

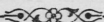
(Opona spadne.)





# Výpalní daň.

Veselohra v jednom jednání.



## O s o b y:

**Plukovník z Turneku.**

**Rybovský,** měšťanosta.

**Marie,** jeho dcera.

**Eliáš Lasička,** kramář.

**Pavel Dobromil,** truhlář.

Děj v malém městečku v domě Rybovského.

## Výstup 1.

*Turnek.* Později *Rybovský.*

*Turn.* (sám, stoje ve dveřích mluví ven). Pluk ať se ubytuje; první oddělení zůstane v městečku, druhé se rozloží po vesnicích. K sedlákům buďte co jen možno šetrni; zde v městečku ale si pohovte. (Vystoupí.) Podivný to rozmar osudu. V bídě a zoufalství vyšel jsem ze své otčiny; bohat na penězích a naději vracím se dnes nazpět. Samoten, nepoznán vyloudil jsem se tehdáž ven, a co velitel několika tisíc mužů přicházím do tohoto domu, z něhož mě hrdost měšťanská vyhostila, co vysoce vážený host. — Marie! kde jsi!? Ty jediná, která's mě milovala, proč mně nejdeš vstříc? Teď smíš už přiznati se ku svým citům. Již nejsem onen chudšas Vilém Volný, jemuž každou chvíli bídný stav jeho byl vyčítán, poněvadž onen ničemný Lasička otci tvému byl vzácnější, nežli ubohého jinocha poctivá pilnost. Již nejsem onen Volný, jemuž každý posmívati se směl — láska učinila z něho hrdinu, láska jej ušlechtila a ozdobila prsa tímto řádem. Zdaž ještě na něj zpomínáš, ó Marie! zdaž jej poznáš s těmito jizvami? Ó matko! matko! ty bys jistě poznala syna svého, kdyby tě byl našel ve zpustlé chatrči tvé. Hrob tvůj pokryt již travou, neměla jsi slávy mé se dočkati — ani mé pomsty! — Pomsta? ano, ta jest v mé moci. Nepřítele svého zahanbiti, to je msta

šlechtného. Válka beztoho krutou metlou trestala toto městečko, a tu mstu nemohu a nesmím odvrátit.

*Ryb.* (objeví se ve dveřích, velmi pokorně). Smí poníženy otrok vstoupiti?

*Turn.* (stranou). Ha, otrocká duše! Před sedmi lety sotva čepičku pošouplul, když jsem se mu hluboce poklonil. (Nahlas.) Jen dále, příteli! Kdo jste?

*Ryb.* Ve vaší osvětlené přítomnosti pranic, takto ale měšťanosta tohoto městečka, spolu kupec a obchodník.

*Turn.* Co žádáte?

*Ryb.* Ubohé městečko i s obyvateli na vaše hrdinské srdce vložit.

*Turn.* Ustaňte, pane měšťanosto, pro tak značné shromáždění jest mé srdce v skutku trochu malé.

*Ryb.* Nikoliv — račte odpustit, že nejponíženi odmlouvat se osměluju, Excellenci pane jenerále —

*Turn.* Nejsem jenerál ani excellence, nýbrž plukovník Turnek, velitel pluku, ostatně nic.

*Ryb.* Aj, co není, může ještě být. Dovolte, Milosti, abych ve jmenu našeho města zatím za vůdce vás pokládati směl.

*Turn.* Bez okolku, co chcete?

*Ryb.* Útrpnost, šetrnost, velkomyslnost, smilování!

*Turn.* Drancoval můj lid?

*Ryb.* Ne tak docela, co by se drancováním nazvat mohlo; žádají toliko dvacet tisíc zlatých výpalní daně.

*Turn.* K tomu mám rozkaz.

*Ryb.* Kdyby Vaše Excellence celé město i s věžemi na rub obrátila, nevypadlo by ani dvacet tisíc grošů.

*Turn.* Hlouposti! jsou zde bohatí kupci.

*Ryb.* Kramáři, nic než kramáři — loket sukna, libru cukru, něco holandského sýra a nové slanečky.

*Turn.* To snad ne; jsem lépe zpraven. Jsou tu kupci, kteří dvacet velkých naložených vozů najednou a tajně přes hranice posílají. Rozuměl jste mi?

*Ryb.* Dvacet vozů! Ó můj milý Bože, na těch bych mohl veškerý nábytek celého města odvézti.

*Turn.* To by nestálo za to; ale nepříteli špízi dovážet — rozumíte mi?

*Ryb.* Pomluva, milostivý pane, bezbožné utrahačství. My, špízi! Ó ty milý Bože! my trpíme hlad, beze vší chlouby, za všecky poddané. Naše ulice hemží se žebráky; již je také navrženo, aby se mouka ze stromové kůry mlela a takový chlebiček našimi slzami smáčel.

*Turn.* Slyšel jsem však, že jakýsi Rybovský jest náramně bohat.

*Ryb.* Není možná! bídák jest a chuďas; mám čest sám ten Rybovský býti.

*Turn.* Tak, tak! Pak také jakýsi Lasička —

*Ryb.* Také chuďas — sami bídáci, Vaši Milosti, jen bídáci.

*Turn.* Prozatím rozkazuju, abyste mně do třech hodin těch dvacet tisíc zlatých vyslídili!

*Ryb.* Není možná, a kdybychom i všecky nosy z celého městečka dohromady svázali.

*Turn.* Tedy vám musím se sto nosy svého pluku na pomoc přispěti.

*Ryb.* Ach, nejudatnější pane jenerále! mějte jen trochu slitování; právě chceme dnešní den v tomto domě oslavit, chtěla by mně jej Vaše Excellence tak ukrutně ztrpčít?

*Turn.* A co má býti dnes ve vašem domě slaveno?

*Ryb.* Prosím mnohotisíckrát za odpuštění, sňatek mé dcery.

*Turn.* Hrom a peklo! a to se osmělujete mně povídat?

*Ryb.* Prosím tisíckrát za odpuštění, nevěděl jsem, že Vaše Excellence ráčí býti nepřitelem svateb.

*Turn.* A s kým, pane? s kým?

*Ryb.* S Eliášem Lasičkou, před časy věrným služebníkem domu mého, pak společníkem obchodu, teď ale obchodníkem na vlastní jméno.

*Turn.* S tím taškářem — rozumí se, proti vůli vaší dcery?

*Ryb.* Prosím za odpuštění. V našem městečku panujou posud staré mravy, že dcery nebývají nikdy tázány.

*Turn.* Bodejž, do vás tisíc pum a granátů! Já vás naučím, ptát se jich! Do třech hodin opatříte těch dvacet tisíc zlatých, anebo vám rozsvítím svatební pochodeň, že vaše městečko ze čtyř stran hořet bude. (Odejde do postranního pokoje.)

*Ryb.* (sám). Totě vtělený ďábel! Ó já ubohý měšťanosta! Ať si pojde celé městečko — kde ale zůstanu já se svým trpce vydobytým jméním? Nezdvořilejší zdvořilost jsem rozmarnil, plazil jsem se — ale nic na plat. A když jsem se konečně o svatbě zmínil, tu se vzbouřil, jako by komínem vyletět chtěl. Zdali dcera moje Eliáše Lasičku ráda anebo nerada sobě za manžela bere, co mu potom? (Přemýšlí.) Aj, zdá se mi — najednou se v mé hlavě rozbřesklo. Pošlu k němu Marii, ta ať se před ním notně šklebí — děvče je hezké — on se dá obměkčit — avšak — mohlo by to být nebezpečné, pan vojín zdá se mi tuze nakvašeným býti — ale jí snad neublíží — eh! vždyť se má dnes beztoho provdat. He! Marie! Marie!

## Výstup 2.

*Marie. Rybovský.*

*Marie.* Co poroučíte, otče?

*Ryb.* Zdá se mi, žes plakala?

*Marie.* A to je vám divné, vždyť je dnes můj svatební den.

*Ryb.* Hlouposti! tobě vězí v hlavě ten bidák, jenž dávno již kdo ví za kterým plotem pošel.

*Marie.* Je-li mrtev, ó tedy je šťastnější než já.

*Ryb.* Ty třeštíš, a jsi nezdárná dcera. Víš, že jsem onehdy o větší díl jmění svého přišel; dvacet vozů s nejpěknějším zbožím bylo na hranicích zabaveno, všecky ty tam, a já nesměl ani ceknout, jen stranou si rvát vlasy s hlavy a být ještě rád, že majiteli na stopu nepřišli; byli by mě na místě oběsili.

*Marie.* Ach bohužel, vím to od svého otce!

*Ryb.* Proto by mělo tvé dětinné srdce krváčet.

*Marie.* Ono krvácí, ne ale pro tuto ztrátu.

*Ryb.* Protože jsi nezdárné stvoření! Slys a ustrň: nepřátelský pluk vtrhl do města, máme složit výpalní daň, a to ještě dnes, a vyplatit dvacet tisíc zlatých. Kde je vzít? Měšťanstvo jsem již dávno o poslední připravil. Tím docela mě oloupí, tak že mi konečně nezbude nic jiného nežli žebrácká hůl. A stane-li se to, nechá i Lasička Marii sedět. Rozumiš?

*Marie.* Ach milý otče, to mě právě nejvíce hněte, že si mám vzít Lasičku. Je-li vám možno, mě toho odporného svazku sprostít, ráda bych vás prací svých rukou živila.

*Ryb.* Děkuju pěkně; byly by to proklaté malé kousky. Ne, ne, kdo mně peníze bere, ten mě

věší, ten mě kolem láme; pročež slyš, Marie, chceš-li svého starého otce před hanbou smrti zachovati, jdi k tomu lidožroutu, uděl mu sladounká slova, pohni jím, aby od takového požadování ustoupil, prolévej trpké slzy — máš prý hezké oči, povídají lidé, a proč by vám byl Stvořitel takové oči do hlavy dal, než abyste z divochů krotké lidi učinily. Tedy brzo, pokus se o svou spásu, tuhle v tom pokoji se ten kalibán uhnízdil.

*Marie.* Je pan plukovník stár?

*Ryb.* I u čerta! je mladý a silný.

*Marie.* Sluší mně ale, vejíti k mladému důstojníku do pokoje?

*Ryb.* I blázinku! věř mi, že ve světě nejvíc pořídíme věcmi, které se nesluší, a podaří-li se to, tedy se konečně všecko slušelo. Žádné dlouhé rozmýšlení, zde se jedná o peníze. Ať vše dobře pořídíš, nebo ti přísahám, nepohneš-li tím čtyryadvaceti liberním dělem, rozpustím posledních svých sto dukátů a vleju si je do chřtánu; pak budu mrtev, a nevykuchají-li mě, vezmu alespoň něco s sebou do hrobu. (Odejde rozhorlen.)

*Marie* (sama). Ó můj milý Bože! tvé čtvrté přikázání není vždy snadno zachovávat. (Klepá na dvěře u Turneka.)

### Výstup 3.

*Turnek. Marie.*

*Turn.* (vystoupí, a spatřiv Marii přemáhá své pohnutí, aby se neprozradil; přetvářeným hlasem). Co žádáte, krásné dítě?

*Marie* (jak Turnek vystoupil, ukloní se hluboce a sklopí oči). Přicházím na rozkaz otce svého, abych vás o ušetření našeho městečka prosila.

*Turn.* Rozumím; bojíte se, aby vaše svatba přerušena nebyla?

*Marie.* To ne, milostivý pane, o tom není řeči.

*Turn.* Zdá se mi, jako bych byl slyšel, že dnes večer zasnoubena budete.

*Marie.* Ach ano, otec mě chce dnes zasnoubiti.

*Turn.* Váš otec? A vy ho uposlechnete?

*Marie.* Uposlechnu.

*Turn.* Což nemilujete svého ženicha?

*Marie.* Vykonávám svou povinnost.

*Turn.* A obětujete štěstí své budoucnosti?

*Marie.* Já již neočekávám žádného štěstí.

*Turn.* Při své ušlechtilosti mohla byste vlásku doufat.

*Marie* (ukloní se hluboce).

*Turn.* Vy mně neodpovídáte?

*Marie* (po malé přestávce, odhodlaně). Byla jsem milována a milovala jsem též; jinoch vyvolený nemohl býti mým manželem, a každý jiný jest mi lhostejným, pročez bez reptání uposlechnu otce svého.

*Turn.* Na každý způsob máte dobře; i v tomto městečku se hodní lidé rodí. Měl jsem předněkolika lety ve svém pluku praporečníka, který byl odtud rodem. Byl to udatný jonák, jen tuze těžkomyslný. Jak jsem pozoroval, hlodala jakási nešťastná náruživost na jeho srdci.

*Marie* (třesoucím se hlasem). Smím se tázat, co se z něho stalo?

*Turn.* Ó Bože, utopil se při koupání, jak pravili, domnívám se však, že schválně.

*Marie.* A kterak se nazýval?

*Turn.* Vilém Volný.

*Marie* (sotva se na nohou držíc). Odpusťte, musím se odstranit.

**Turn.** (stranou). Ona mě ještě miluje! (Nahlas.) Kam? Zdá se, že máte velikého účastenství s oním mladíkem.

**Marie** (klesne na stolicí). Proč bych slzy své pro něj ukřývala. Ano, já ho milovala, a nebudu nikdy jiného milovat.

**Turn.** (stranou). Sotva se udržím! (Nahlas.) Lituju, že jsem vám tu bolest způsobil. Onen ubohý nejraději o vás mluvil; požíval jsem jeho důvěry, a tak vím všelicos.

**Marie** (sepne ruce). Mluvte, milostpane — ach, cokoliv o něm uslyším, bude největší rozkoší mého svatebního dne.

**Turn.** Často mi vypravoval ono žalostné loučení s vámi, a jak se obával, že jste na něj zapoměla.

**Marie.** Nikdy, nikdy!

**Turn.** Jak se vás často tázal, jestli byste ho opět poznala, kdyby po mnoha letech celý zjištěný nazpět přišel.

**Marie.** Ach, kdyby jen přišel, v každé podobě bych jej poznala.

**Turn.** Bylo by to trochu nesnadné, neboť vězte, že byl velmi udatný; jednou měl to štěstí, že svým smělym podniknutím zachoval armádu, která měla právě býti přepadnuta.

**Marie** (bolestně ráda). Byla jsem vždy pyšna na svého Viléma.

**Turn.** Za to ho však notně posekali, že byl za mrtvého s bojiště odnešen.

**Marie** (ouzkostně). A pak?

**Turn.** Byl ovšem zase uzdraven, ale ranlák mu obličej tak šeredně sešil, že ho vlastní soudruhové u pluku ani poznat nemohli.

**Marie.** Ale já, láska hledí bystřeji, já bych ho jistě poznala.

*Turn.* Jedna jizva byla jako tato (ukazuje na svůj obličej), druhá a třetí podobaly se této — ano, věřte mi, stal se z něho veliký ohyzda.

*Marie.* Že se stal? Ach, on byl....

*Turn.* (vlastním hlasem). Nic jiného mu nezůstalo, než jeho starý hlas.

*Marie.* Velký Bože!

*Turn.* Týž starý hlas, kterým Marii tak často lásku přísahal.

*Marie* (třesouc se hledí na Turneka).

*Turn.* (rozprostře rámě). Což ho už neznáš?

*Marie* (padne mu do náruči). Viléme!

*Turn.* Já ti zůstal věren!

*Marie.* Můj miláčku!

*Turn.* Kdybych byl o den později přišel —?

*Marie.* Jsem bez viny.

*Turn.* Miluješ mě ještě?

*Marie.* Ó neptej se!

*Turn.* Při mé ohyzdnosti?

*Marie.* Tvé srdce — ach, nech mě plakat, mluvit nemohu.

*Turn.* Jednejmež dále. Přišel jsem pro svou nevěstu; teď řekni svému otcí, kdo jsem. Několikrát odváživ se svého života, byl jsem za svou udatnost pochválen — byla to však jen zoufalost. Ano, Marie, zoufalé lásce k tobě jsem povinen ctí i bohatstvím. Od výpalní daně nemohu upustit, mile rád ale z vlastního příspěvu, jestliže tvůj otec tebe Lasičkovi nedá. Řekni mu to. Teď mě však povinnost volá do služby. S Bohem, Marie! má Marie! (Odejde prostředkem.)

*Marie* (sama, po malé přestávce). Nebyl to sen? Já ho zase spatřila! on mi zůstal věren! smím ho milovat! bude mým — ó toť příliš mnoho! (Padne na kolena.)

## Výstup 4.

*Rybovský. Marie.* Později *Lasička.*

*Ryb.* Nu, jak je, Marie? Co to má být? snad jsi před ním neklečela?

*Marie* (vstane). Ach otče! pan plukovník jest Vilém Volný, můj drahý Vilém!

*Ryb.* Kdo? plukovník? ten neznaboh?

*Marie.* On mě ještě miluje!

*Ryb.* Kýho-li kozla? Teď se pamatuju; proto mi ten hlas tak povědomě zněl — nu, toho jak náleží posekali! — Aj, aj! ano, ano, šikovatel mi již vypravoval, že pan plukovník dříve také jen sprostým byl, ale nadlidskou udatností až na tento stupeň hodnosti se vyšinul. No, tu by najednou bylo po nouzi. Ano, ano, kdyby tě ten ještě chtěl!

*Marie.* On mě jistě miluje; máte jen Lasičkovi odřící a nám svého požehnání udělit, pak že sám nějaký díl obětuje.

*Ryb.* Ten hodný muž! tedy je také bohat? Hle Marie, vidíš, jak může býti člověk hodným, jen když má peníze. Mé požehnání? I ty milý Bože! od srdce rád, to nesmí scházet; kdybychom jen toho Lasičku se ctí odbýt mohli!

*Las.* (vstoupí).

*Ryb.* Tu je! Dobře že přicházíte, staly se podivné věci.

*Las.* Všecko vím: ubytování, proklaté ubytování! Mám také v domě několik takových chlapíků, kteří nejlepší mé víno chlastají a žádné hezké děvče bez škádlení nenechají. Co myslíte, pane tcháne, abych svou mladou paničku prozatím někam na sýpku schoval, dokud ti nezvaní hosté pryč nebudou.

*Ryb.* Ba arci, kdybyste již jen paničku měl.

*Las.* Jak? co tím chcete říci?

*Ryb.* Nastávající paní vás nechce.

*Las.* To by v tom byl ďas! nedělá však nic, ona mě musí chtít.

*Ryb.* Ach, milý příteli, nemohu vám to déle zamlčet: Vilém Volný je zase zde.

*Las.* Volný? ten chudý studiosus, ten bídák, který ze samého hladu verše dělal?

*Marie.* Ano, tentýž.

*Las.* Který své plné srdéčko obětoval, an ho zatím prázdný žaludek upomínal.

*Marie.* Skutečně; vaše vznešenost neráčila na něj zapomenout.

*Las.* Jak bych na toho panáčka zapomněl, každou chvíli mi lezl do cesty jako zajíček. Sám jsem tenkrát zatleskal rukama, abych ho ze svého háje zahnal.

*Ryb.* Teď ale již neuteče, když zatleskáte.

*Las.* Snad je velkým pánem?

*Marie.* Uhodl jste.

*Las.* Bezpochyby mušketýr anebo nanejvýš desátník ve slavném Turneckém pluku?

*Marie.* Výše!

*Las.* Šikovatel snad?

*Ryb.* Ještě výše!

*Las.* Přivedl to snad až na poručíka?

*Marie.* Ještě výš!

*Las.* I dejte mně pokoj! ptám se kozla po tom, - a kdyby i velitelem byl.

*Ryb.* Tím také skutečně jest a ptá se kozla po vás, ale tím více po mé dceři.

*Las.* (zaražen). On jest — on by byl --? Pane tcháne, takovými žerty mě račte ušetřit.

*Marie.* Trpká pravda, velectěný pane!

*Ryb.* Ten chlapík bojoval jako lev.

*Marie.* Je rozsekán a rozstrílen.

*Ryb.* Čtyrykrát na bojišti v hodnosti postoupil.

*Marie.* Má také rád

*Las.* Má ale také peníze?

*Ryb.* To nevím; žádá peněz od nás.

*Las.* (lekne se). Od nás?

*Ryb.* Mnoho peněz!

*Las.* To aby řas —

*Ryb.* Tiše, tiše; on velí několika tisícům mužů, a ty všechny řas neodnese.

*Las.* Nu, a co může žádat? Výpalní daň. Co mi po tom, dám svou část a jsem tak poctivý jako předtím.

*Marie.* Ano, ano, tak poctivý jako předtím.

*Ryb.* Dejte si ale jen říct, on žádá dvacet tisíc zlatých.

*Las.* Dva—cet?

*Ryb.* A nebudou-li do třech hodin na místě, zapálí město.

*Las.* Moje dílny též?

*Marie.* Ovšem, i vaše dílny.

*Las.* Kdo by to byl v tom hladovci hledal! Nuže, pane tcháne, co požit? musíme měšťanstvu všechny věci pobrat.

*Ryb.* On však nechce žádné peřiny, žádné rozlámané stolice; peníze chce mít, peníze, a ty nemá v celém městečku nikdo než vy.

*Las.* Než já? Bohu díky! ale nedám, jen svou část a nic více.

*Ryb.* On vám však vaši část bodákem předepíše. Zkrátka, příteli Lasičko, jiný prostředek nezbyvá k našemu zachránění, než abyste mu svou nevěstu odstoupil.

*Las.* I u všech — to by bylo proklaté! Víte-liž, že jsem dvakrát sedm let o ni sloužil, jako

Jakob o krásnou Rachel? Jeho vyhrůžek se nebojím — krátce a dobře, nebude z toho nic!

*Ryb.* Nemohu vám pomoci, příteli Eliáš, musí to být; při takových okolnostech odvolávám své slovo.

*Las.* Opravdu?

*Ryb.* Jest mi líto, ale —

*Las.* Tedy opravdu?

*Marie.* Ano, velevážený pane, už se musíte podrobit.

*Las.* I proč ne, od srdce rád; jen ještě slovíčko! (Šeptá Rybovskému do ucha.)

*Ryb.* (uleknut). Snad byste nechtěl —?

*Las.* Budu chtít, na to spoléhejte.

*Ryb.* Slyš, Marie, za takových okolností —

*Las.* Zůstane při starém.

*Marie.* Nedoufám.

*Las.* Poddejte se jen, ušlechtilá panno nevěsto, osudu svému, dnes večer bude svatba.

*Marie.* Je to pravda, milý otče?

*Ryb.* Nemohu ti pomoci —

*Marie.* A výpalní daň?

*Ryb.* Již vidím hořet na všech stranách.

*Las.* Nebude hořet. Pan Vilém byl vždy tlučhuba; byl-li ale jakousi citlivůstkou polehtán, zavřel očička jako kocour. — Má rada je: zavolejte truhláře Dobromila, poctivého to troupa; ten byl vždy jeho dobrým přítelem — inu, rovný k rovnému se hodí. Tomu ať slavná rada navrhne, aby o lásce k vlasti, o přátelství s ním rozmlouval, až by změknul jako hnilička; ať ho jen upomene na jeho strýčky kramáře a na paní tety hokyně. Dejte pozor, jak bude prolévati horké slzy a nepožádá ani groše.

*Ryb.* Ta rada by byla dobrá. Marie, jdi a dej truhláře Dobromila zavolat.

*Marie.* Ale nepochopuju, proč, milý otče, tak —

*Las.* Hehehe, to věřím!

*Ryb.* Dost na tom, když já to pochopuju. Jdi a učiň, co jsem ti přikázal.

*Marie.* Hned; doufám však, že postačí mé vyjádření, když řeknu: že Viléma vždy miluju a věčně milovat budu.

*Las.* O tom není řeči; milujte si třeba celý pluk, ale dnes večer budete se mnou oddána.

*Marie.* Raději s ďáblem! (Odejde.)

*Las.* Hehe, s ďáblem! Toho se také nebojíme a ani jemu ji nepřepustíme.

*Ryb.* Ale, příteli Eliáši, bylo by to hezké od vás, kdybyste se jí odřekl; bylo by najednou po úzkostech.

*Las.* To neudělám; vysmáli by se mně! Zkrátka, pane teháne, spoléhám na vás: coufnete-li, udám, že již patnáct let hanebné podloudnictví provozujete.

*Ryb.* Tiše, tiše o tom!

*Las.* Že nepříteli špiži dovážíte.

*Ryb.* Zadržte pak.

*Las.* Že jste prázdný sklad sám zapálil —

*Ryb.* Což vás ďábel ponouká?

*Las.* — a z knížecí vojenské pokladnice za plný zaplatit si nechal.

*Ryb.* Probůh, což nepomyslíte, že jste mi to všecko sám poradil a o užitek se mnou se rozdělil?

*Las.* Kdo mi to může dokázat? Já byl jen služebník a musel jsem poslechnout, co jste kázal.

*Ryb.* Co ale z mého domu jste odešel, nestalo se už nic takového.

*Las.* Proto vám také vše špatně jde.

*Ryb.* Co ale sám vlastní obchod máte, tropte desetkrát horší věci než já.

*Las.* Dokažte mi to jen jednou, he! nemůžete mi ničeho dokázat.

*Ryb.* Poženu vás na přísahu.

*Las.* Budu přísahat — ó z toho si nic nedělám! Zkrátka a dobře, vy budete mým tchánem, anebo vás připravím na šibenici.

*Ryb.* Jen už mlčte, a zůstane při starém.

*Las.* Tak mluvíte rozumně. Dnes večer bude svatba, pročez se odeberu domů, abych se do svatebního šatu oblekl. Na shledanou, pane tcháne; pamatujte jen hezky na paní kmotru houpačku a mějte se na pozoru! (Odejde.)

*Ryb.* (který byl Lasičku ke dveřím doprovázel, sám). Proklatý to, svéhlavý chlap! — Kdybych se jen těmi maličkostmi, o kterých se zmínil, nebyl obíral, chtěl bych s ním jináče mluvit! Ale co naplat, již ležíme v bahně, jaká pomoc! Ubohá dcero, odpuť otci svému, který se dal ďáblu jen za jediný vlas chopit. Kdyby jen ta spravedlnost hned tak všechno za zlé nepokládala, postavil bych se jináč tomu Lasičkovi. Takto však musím skákat jak on píská. Ach, tak se vede, když nedbáme na dobrá pravidla! Starou a potvrzenou pravdou zůstane přísloví: že šibalství nemáme nikdy ve spolku s jinými provozovat.

## Výstup 5.

### *Dobromil. Rybovský.*

*Dob.* Pan měšťanosta mě ráčil předvolat —

*Ryb.* Ano, můj milý, šlechtný Dobromile; vyvolil jsem vás, abyste se stal ochráncem a osvoboditelem, ba i zachovatelem svého městečka.

*Dob.* Panna dcera mi zjevila, oč tu jde.

*Ryb.* Tím lépe; nesmíme ani okamžení meškat. Mám k vám důvěru, můj milý mistře, poněvadž vás co hodného muže znám.

*Dob.* Opravdu? Nu, to mne těší, neboť jsem až dosud myslel, že mě velevážený pan měšťanosta ani nezná.

*Ryb.* O proč? Což bych byl někdy na svého nejhodnějšího spoluměšťana zapomněl?

*Dob.* Domníval jsem se jen, že jste ráčil na mne zapomenouti, poněvadž kdykoli jsem před vašností na ulici klobouk smeknul a dost hluboce se uklonil, ráčil pan měšťanosta jen svůj vlastní nos pozorovati.

*Ryb.* Roztržitost, milý mistře, pouhá roztržitost, milý příteli! Všelijaké zaměstnání — blaho městečka a jiné starosti občanské —

*Dob.* Také dobře; teď jsem náhle hodný muž a milý mistr ještě k tomu. Mně je ale vše jedno, zůstávám tím čím jsem vždy byl, a — srdečně řečeno, pro vašnost neučinil bych ničeho; poněvadž ale ještě jiní dobří lidé ve městě bydlí, a za občanskou povinnost uznávám městu prospěšným býti, chci s velitelem promluvit, prospěje-li to jen.

*Ryb.* Tato láska k vlasti má vám být odměněna, na radnici to má být velkými slovy zaznamenáno.

*Dob.* Toho není třeba, jen když si to moji spoluobčané do svých srdcí zapíšou.

*Ryb.* Vaši synové mají mít bezplatné místo ve městské škole.

*Dob.* Děkuju; mé děti nemají chudším místa ujmout, pokud otec jejich pracovat může. Jak pravím, jen zdali to co prospěje. Zaslechl jsem, že se Vilém Volný stal vzácným pánem, kdo ví, zná-li mě ještě.

*Ryb.* Pokuste se o to; vždyť víte, že byl vždy hodný a šlechetný jinoch.

*Dob.* Že to ráčíte přece jednou pochopovati!

*Ryb.* Byl jsem vždy jeho dobrým přítelem, ještě jsem mu poslední vysvědčení dal vyhotovit.

*Dob.* Ano, což se propuštěním nazývá.

*Ryb.* Byl jen trochu svéhlavý; kdyby byl chtěl asi pět nebo deset let čekat, nebyl by mu učitelství nikdo vzal. Nuže, milý mistře, pořídte své věci dobře, a podaří-li se vám, přijďte hned ke mně, vypijeme spolu láhev Mělnického — (potřásá mu rukou) vy počestný, šlechetný muži. (Stranou.) Proklatý hrubiáne! (Odejde.)

*Dob.* (sám). Jak docela jinak teď ptáček zpívá; ale přece jen o sebe jedná, ubohé měšťany by nechal odrít. Zdaž to odvrátím? Bude mne Vilém ještě znát? Byl to hodný člověk, upřímná duše; ale dosáhl velké hodnosti, a to prý i nejlepší pokazí. Mnohý se ovšem chlubí, že nemá závrát, poněvadž po rovině chodí, ale ať vystoupí na věž a hledí přes zábradlí, a když tu nedostane závrát, tedy má silnou hlavu a může se tím honosit. Ve jmenu Páně se toho odvážím! (Klepá na Turnekovy dvěře.)

## Výstup 6.

*Turnek. Dobromil.*

*Dob.* Račte odpustit, milostivý pane!

*Turn.* Dobromile! (Objímá ho.)

*Dob.* Milostivý pane, ráčíte býti tak milostiv —

*Turn.* Ó Bože! ty vidíš, že mi slzy po líci kanou, a můžeš mě tak sužovat? Což nejsi už mým přítelem, jenž svou chudobu i srdce se mnou

tak ochotně sdílel? který mně potají všechny kapsy naplnil, když jsem odtud musel odejít, a jenž zůstal podporou mé ubohé matky? A tento muž mě vítá jako nějakého vzácného pána? Hned to naprav, dobrý Pavle! hned, povídám! (Rozprostře rámě.)

*Dob.* Nevím, rád bych — (Pohnut.) Jste opravdu — ráčíte být ještě onen starý Vilém Volný?

*Turn.* Pociť to na mém srdci! ó dej mi opět ono bratrské „Ty“, kterým jsi mně na onu tak truchlivou cestu žehnal.

*Dob.* Můj Bože, od srdce rád, ale — tento rád —

*Turn.* Tímto řádem vyznamenává kníže můj zásluhy dobyté, a byl bych hoden zásluhy této, kdybych na tebe byl zapomněl?

*Dob.* Viléme! Jestliže ti zase tykám, tedy to bude na věky — a kdyby — kdyby Vaše Milost desetkrát výš postoupila.

*Turn.* Ó nenech mne déle na to čekat.

*Dob.* (vrhne se mu do náručí). Viléme! jsi opravdu můj starý, milý Vilém?!

*Turn.* Konečně se přece srdce tvé otvírá!

*Dob.* Ano, ano! Teď všechny rozkoše našeho mladictví mně na mysli tanou. Nemilosrdně tě zedrali; ale já tě přece znám! To je tvé šlechtné oko; a tuto malou jizvu jsi ve válce neutržil, tu's dostal, jak jsi upadl na ledě, když jsi mne z vody vytahoval. Hejchuchu! můj Vilém je opět zde! Ó já jsem často po tobě truchlil; pokaždé, kdykoli jsem nějakou rakev dělal, myslil jsem u sebe: můj Vilém již také snad v rakvi leží. — E, hlouposti, hejchuchu! on je tu opět!

*Turn.* Ó kterak mě blaží tvá radost!

*Dob.* Abychom však jedno do druhého nemíchali, nesmím se ještě radovat, musím dříve svou úlohu vyvést.

*Turn.* Úlohu? a od koho?

*Dob.* Pane plukovníku, slavný magistrát mne posílá — Viléme — stojím zde ve jmenu tvých spoluobčanů — ty chceš otčinu svou plnit; ó nečiň to!

*Turn.* Musím; mám přísný rozkaz. Město pomáhalo nepříteli. A což bylo se mnou tak nakládáno, že ode mne ušetření žádáte?

*Dob.* Co se prvního týká, o tom nic nevím; co ale druhého se týče — Viléme, tys mi dovolil, abych ti zase tykal — musíš ode mne tedy pravdu vyslechnout.

*Turn.* Mluv, příteli.

*Dob.* Tak, jak teď přede mnou stojíš, nenáleží ti msta — zasloužil bys takovým pánem býti? Jednej tedy dle toho.

*Turn.* Ach Pavle! ještě miluju Marii jako dříve, a ona má býti dnes oddána s tím taškářem Lasičkou.

*Dob.* Co ti po dívkách a taškářích? Ty stojíš zde na místě knížete, pročez jednej po knížecku. Viléme, jsem také měšťan, musím též svůj díl na tuto daň dáti; ale já nemohu, neboť jsem své poslední sousto chleba s tvou starou matkou sdílel až do jejího skonání.

*Turn.* Bratře! příteli! jak se ti mohu odměnit?

*Dob.* Ušetřením své otčiny.

*Turn.* Od té daně nemohu upustit. Tobě k vůli ale dám polovičku sám.

*Dob.* Přijmiž dík, milý příteli; druhou polovičku zaopatřím sám.

*Turn.* Kterak?

*Dob.* Ano, já; nech mne jednat. Dnes večer přijď jen vesele na svatbu — do těch dob vše bude spraveno.

*Turn.* Já? na Mariinu svatbu?

*Dob.* Jen jdi — a posilni se dříve na hrobě své matky. Já té hodné ženě jenom sprostý kříž na hrob udělal, jmeno její však a utěšenou průpověd sám na něj vyřezal. Jdi, nech zatím pouze mne jednat a důvěřuj v Boha, který každou šlechtnost odměňuje.

*Turn.* Bratře, tvá moc nade mnou jest ještě táž jako dříve. Svou srdečnou prostotou můžeš ze mne udělat co chceš — ano, na hrobě své matky chci hledat zmužilost, kterou dnes více potřebuju, nežli v nejkрутější bitvě. S Bohem, bratře, příteli, na shledanou! (Odejde.)

*Dob.* (sám). Milý Bože! kdybys všecky mé hoblovačky v samé zlato proměnil, neučinil bys mi polovic té radosti, jakou mně nepokažené srdce mého přítele Viléma působí; chceš-li tedy dokonat, dej mně nástrojem odplaty býti.

## Výstup 7.

### *Lasička. Dobromil.*

*Las.* (svatebně oblečen.) Aj hle, příteli! Nu, jak je? mluvil jste s ním?

*Dob.* Mluvil; polovičku výpalní daně přejme velitel sám.

*Las.* To je pošetilé, ale dobře!

*Dob.* Dnes večer chce na vaši svatbu přijít.

*Las.* Až příliš pošetilé, ale také dobře!

*Dob.* A zítra ráno vás dá oběsit.

*Las.* Jak? co? mě dát oběsit?

*Dob.* Je to příliš pošetilé, ale také dobře.

*Las.* Milý příteli, nedělejte se tak sprostým, takový žert si zapovídám!

*Dob.* Aj, já bych se nikdy neopovážil zažertovati s tak bohatým pánem.

*Las.* Co to má znamenat, he? vyjádřete se!

*Dob.* Slyšte tedy: husaři zajmuli vůz s bednami, které měly dvojité dna; nahore byl len a vezpod falešné bankovky.

*Las.* (lekne se). Co je mi do toho?

*Dob.* Ty bedny prý patřily vám.

*Las.* A kdo to může dokázat? tážu se; kdo to může dokázat?

*Dob.* Já, truhlář Pavel Dobromil; vy sám jste u mne ty bedny objednal.

*Las.* (stranou). U všech ďáblů!

*Dob.* Ve vašem domě jsem je musel zaklížit; myslil jste, že neznamenam, co by tam bylo. Hned půjdu a udám to.

*Las.* Milý, zlatý pane Dobromile, snad nebudete chtít poctivého muže nešťastným učinit?

*Dob.* Pane Lasičko, chci vám čistou pravdu vyjevit. Bedny nejsou ještě pryč; neboť jsem vozku, jenž jest mým švakrem, ještě před časem střezil; neslibíte-li ale v tomto okamžení, co od vás žádat budu, musíte ještě tento večer na šibenici, a to víte, v čas války se nežertuje, a šibalství vaše je až příliš patrné.

*Las.* (stranou). Toť je ďáblův chlap! (Nahlas.) Mluvte, rozmilý pane Dobromile! ó vy šlechetný muži, rcete jen, čím vám mohu sloužit?

*Dob.* Mně? ničím. Za prvé: dáte polovičku výpalní daně —

*Las.* Chraň Bůh! to bych byl žebrákem!

*Dob.* Nebyl byste, a kdyby, tedy je to přece lepší, než houpati se mezi nebem a zemí.

*Las.* (úzkostně). Přítelínku! je to tvrdý ořech!

*Dob.* Máte dobré zuby, snadně jej rozlousknete. Za druhé —

*Las.* Ještě více? Snad mě nechcete přivést na žebrotu? Ne, raději se dám oběsit.

*Dob.* Jak se líbí; upokojte se však, to „za druhé“ vás nebude stát peníze, naopak, bude to pro vás jen ušetření.

*Las.* Ušetření?

*Dob.* Ovšem. Za druhé: odřekněte se své nevěsty.

*Las.* Pane, jste čertův?

*Dob.* Docela ještě ne; vy ale jste byl čertův, když jste ty falešné —

*Las.* Nemluvte tak nahlas!

*Dob.* Kdo řekne *a*, musí také říci *b* — odhodlejte se zkrátka!

*Las.* Inu, u ďasa! kladete mi nůž na chřtán.

*Dob.* To ne, ale provaz na krk. Ostatně můžete dělat, jako byste z pouhé velkomyslnosti a dobrovolně pro blaho občanů to učinil.

*Las.* Z velkomyslnosti? Ó Božíčku! ano, chci proklatě velkomyslným býti.

*Dob.* Budíž, pane Lasičko! smlouva jest uzavřena.

*Las.* Mohu se ale na vaši mlčelivost spolehnout?

*Dob.* Svou ruku vám na to podávám — v pravdě nerad, ale tu je, slovo dělá muže.

*Las.* Ach, to je nejdražší podání ruky, které jsem jaktěživ obdržel.

*Dob.* Ale žádný falešný peníz.

*Las.* Ó ty milý Bože! proč jsem se ale tak skvostně vyšňořil?

*Dob.* Ticho! slyším někoho přicházet. Vyjevte sám svou vůli.

## Výstup 8.

*Rybovský. Turnek. Marie. Předešli.*

*Ryb.* (vcházíje). Jen se bezpečte, pane veliteli, na to, že vaší ctnostné a poctivé máti skvostný náhrobek na obecné náklady postaviti dáme, poněvadž porodila takového hrdinu, který svou otěinu slávou korunuje.

*Turn.* (k Dobromilu). Přijmiž dík za ten malý náhrobek, příteli.

*Dob.* (k Turnekovi zticha). Tys pohnut?

*Turn.* Ale odhodlán.

*Dob.* Nuže, pane Lasičko!

*Las.* Ano, milí pánové, poněvadž jsem se dověděl, že našemu milému městu těžká daň hrozí — a poněvadž velkomyslnost mezi mé slabé stránky vždy náležela — tedy jsem se odhodlal — díl výpalní daně —

*Dob.* (hrozí mu). Reete polovičku.

*Las.* Ano, dobře — když to jinak být nemůže — polovičku — totiž prozatím zapůjčit.

*Dob.* (opět mu hrozí). A darovat.

*Las.* Ano, a darovat.

*Dob.* Toho jsme všickni svědky.

*Turn.* Já sám druhou polovičku dosadím; tedy bychom byli hotovi.

*Ryb.* Mně spadl kámen se srdce.

*Marie* (stranou). Poslední má naděje mizí.

*Ryb.* Ostatně, můj vzácný pane Eliáš Lasičko, je to znamení vaší blízké smrti.

*Dob.* To není; pan měšťanosta neráčí věděti, kterak pan Eliáš Lasička ještě více velkomyslným býti hodlá.

*Las.* (úzkostně). Proklatě hodlá!

*Dob.* (k Lasičkovi). S chutí jen! jablko je již nakousnuto, tedy jen s chutí do toho!

*Las.* A poněvadž jsem se i dověděl, že pan plukovník mé panně nevěstě posud láskou nakloněn jest, a ona též tak — tedy se chci ještě rozmyslit —

*Dob.* Aj, aj, pane Lasičko! jen se zpamatujte, vždyť jste se již rozmyslil.

*Las.* To arci, ale v takových důležitých věcech nesmíme tuze pospíchat.

*Dob.* Nevyjádřil jste se, jak jsme prvé stranu těch beden —

*Las.* Tiše, tiše! — ano, teď se už pamatuju, docela dobře — již jsem se rozmyslil — že — že se panny nevěsty odříkám a ji panu plukovníkovi —

*Dob.* Docela přepouštíte.

*Las.* Přepouštím. (Stírá si pot.)

*Marie.* Zdaž to možno?

*Ryb.* Výborně, Lasičko!

*Turn.* Marie! má nejdražší Marie!

*Las.* Pan plukovník mně ale musí vysvědčení dát, že — že —

*Ryb.* Kvitanci?

*Las.* Ne — ano — ne — ne — jen mě, pane extcháne, nedělejte pitomým. Vysvědčení chci říci, že — že pan plukovník se všemi vojáky mě za poctivého a velkomyslného muže považujou.

*Turn.* Srdečně rád.

*Las.* A že nikdo už proti mně nic mít se neopovází.

*Turn.* Nic — právě jak se sluší.

*Las.* Nuže, tedy dej Bůh svého požehnání k tomuto sňatku — a mne račiž potěšit v mé velkomyslnosti!

*Ryb.* Mistře Dobromile, vy musíte, jak jenom nejprvnější místo uprázněno bude, býti zvolen za městského radu.

*Turn.* Příteli Dobromile, vysvětli mi, jakými to kouzly —

*Dob.* Docela přirozenými kouzly se to dělo. Ano, kdybychom vždy *původ* krásného jednání věděli! — Ale k čemu? Požívejme dobrého bez mudrování, a možno-li nám jenom *zlé zameziti*, aniž bychom zároveň *zlého v neštěstí uvrhli*, učinme to — snad ho polepší vystálá úzkost.

(Opona spadne.)



# Seznam veškerých divadelních her,

kteréž tiskem vyšly a na skladech knihkupec-  
kých posud se nacházejí.

(Výslovně podotýkáme, že v seznam tento pouze taková divadla zahrnuta jsou, kteráž tiskem vyšla a posud v zásobě jsou. Jestli mimo to dosti veliký počet divadelních kusů, nejvíce přeložených, kteréž tiskem nevyšly, pak i tiskem sice vyšly ale naprosto vyprodaných; takové jsme nepojali v tento náš seznam, jenž nemá účel bibliografický, nýbrž pouze praktický, zejména pro venkovské divadelní ochotníky, aby totiž, potřebující obyčejně více exemplarů k podělení jednotlivými úlohami, výběr svůj a objednání toho kterého kusu **na jisto** učiniti mohli a uvarovali se zvolení a objednání hry, kteréž v tisku obdržeti nelze, jakž se začasť stává a tím i příhodná ku provozování doba nazmar přichází. V případech pak, žeby přece ovládalo při některém spolku ochotnickém přání, na prkna uvésti hru, provozovanou již na divadle pražském, ale tiskem buď posud nevydanou anebo rozebranou (v seznamu tomto tedy neobsaženou), radíme obrátiti se buď o zapůjčení aneb opis přímo ku sl. ředitelství pražského národního divadla, v jehož knihovně se všechny takové kusy nacházejí. Totéž platí o českých textech operních. Hlavní kancelář pražského ředitelstva nachází se nyní v č. 227—II. naproti „Novým Lázním“ blíže Žofína. — Seznam tento časem svým opět v některém svazku „Divad. Biblioteky“ novými tiskem vyšlými aneb obnovenými hrami doplníme. **Vyd.**)

---

*Anjela.* Melodrama v 1 jednání od R. Benedixe. Přeložil Fr. B. Žilovický. (Divadelní Biblioteka svazek 60.)

*Antonius a Kleopatra.* Drama v 5 jedn. od W. Shakespeara. Přel. Dr. J. Čejka. (Dram. díla VII.) Za 42 kr.

*Ať se to jen žádný nedozví!* Původní veselohra ve 3 jednáních. („J. N. Štěpánkovo Divadlo“, díl 11. Za 42 kr.)

*Aubry'ho pes.* Činohra ve 3 jednáních, dle Guilberta z Pixerecourt zčeštěná. (Štěpánkovo Div. díl 3. Za 42 kr.)

*Babička.* Dramatický výjev v 1 jednání od R. Benedixe. Přeložil Fr. B. Žilovický. (Div. Bibl. sv. 63.)

- Bál se trichin.** Dramatický žert v 1 jednání od Antonie Melišové-Körschnerové. (Div. Bibl. sv. 54.)
- Bankrotář.** Obraz ze života měštanského ve 4 jednáních od J. K. Tyfa. (Div. Bibl. sv. 12.)
- Běla.** Činohra v 5 jednáních. (Spisy Václ. Klim. Klicpery díl VIII.)
- Bělouši.** Veselohra ve 4 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl VI.)
- Blaník.** Dramatická bájka v 5 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl V.)
- Boleslavci.** Činohra v 5 dějství. (Spisy V. Kl. Klicpery díl VIII.)
- Boucharon.** Veselohra v 1 jednání od F. F. Šamberka. (Divadelní Ochotník, díl III. svazek 6. Za 30 kr.)
- Božena.** Činohra v 5 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl VII.) — Ve starém vydání za 10 kr.
- Brambory.** Činohra ve dvou jednáních, dle pravdivého příběhu. (Štěpánkovo Div. díl 4. Za 42 kr.)
- Braniboři v Čechách.** Dramatický žert v 1 jednání od Jos. J. Stankovského. (Div. Bibl. sv. 59.)
- Bratrovrah.** Původní truchlohra v 1 jednání. (Štěpánkovo Div. díl 4. Za 42 kr.)
- Bratři v Archangelsku.** Činohra v 5 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl III.)
- Brněnské kolo.** Moravsko-národní báchorka ve 4 dějství od V. Klicpery. Za 42 kr.
- Brute, pusť Césara!** Vesel. v 1 jedn. od M. Rosier-a. Z francouzského přeložil J. J. Kolar. (Div. Bibl. sv. 1.)
- Břetislav Bezejmený.** Dramatická báseň v 5 jednáních. Dle dra. H. Schmida volně vzdělal J. Frič. (Div. Bibl. sv. 24.)
- Břetislav První,** aneb: Vítězství u Domažlic. Vlastenská původní činohra v 5 jednáních. (Štěpánkovo Div. díl 2. Za 42 kr.)
- Bulhar.** Smutnohra v 1 jednání od K. S. Macháčka. Za 18 kr.

- Byl v Paříži.** Fraška v 1 jednání. Sepsal Fr. Janke.  
(Div. Ochot. III. 6. Za 30 kr.)
- Carevič Alexej.** Tragedie v 5 jednáních od V. Háika.  
(Spisů V. Háika díl I. Za 1 zl. 12 kr.)
- Cesty veřejného mínění.** Veselohra v 5 jednáních  
od Frant. V. Jeřábka. Za 40 kr.
- Co se vleče, neuteče,** aneb: Svatba na Vrchlesu.  
Původní veselá hra ve 3 jednáních. (Štěpánkovo Div.  
díl 16. Za 42 kr.)
- Ctižádostivý,** aneb: Ministerská krise. Činohra v 5  
jednáních od Eug. Scribe-a. Z francouzského přeložil  
Vojta z Brodu. (Div. Bibl. sv. 58.)
- Cymbelín.** Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara.  
Přeložil Dr. J. Čejka. (Dram. díla IV.) Za 42 kr.
- Čech a Němec.** Veselohra ve třech jednáních, dle  
J. N. Štěpánka pro ochotnické divadlo upravil V. Z.  
(Div. Ochot. III. 1. Za 25 kr.)
- Čeled.** Veselohra v 1 jednání od R. Benedixe. (Div.  
Bibl. sv. 47.)
- Černý Petr.** Veselohra v 1 jednání od Görnera. Přeložil  
Vl. Venkryl. (Div. Bibl. sv. 39.)
- Česká Meluzina.** Dramatická národní báchorka v 5  
dějstvích od V. Klicpery. Za 42 kr.
- Český dobrovolník a francouzská selka.** Komický  
výjev se zpěvy. Pro české divadlo upravil J. K.  
(Div. Bibl. sv. 38.)
- Čím dál, tím hůř!** Fraška ve 3 jednáních od Al.  
Berly. Přeložil V. Svoboda. (Div. Bibl. sv. 43.)
- Čtyry strážě na jednom stanovišti.** Veselá hra  
v 1 jednání, z německého. (Štěpánkovo Div. díl 2.  
Za 42 kr.)
- Dalibor Čermák.** Veselohra v 5 jednáních od R. Benedixe.  
Vzdělal Frant. Vinkler. (Div. Bibl. sv. 56.)
- Dámy a husaři.** Veselohra ve 3 jednáních od hraběte  
Alexandra Fredra. Z polského přeložil Fr. Pr.  
Volák. (Div. Bibl. sv. 2.)

**Dareba.** Fraška ve 3 jednáních. Dle Kaisera pro divadlo české od J. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 32.)

**Debora.** Činohra ve 4 jednáních. Dle J. H. Mosenthala přeložil J. J. Kolar. (Div. Bibl. sv. 4.)

**Dědkův kalmuk.** Fraška ve dvou jednáních od K. Š. (Podle humoresky od J. A. — Div. Bibl. sv. 45)

**Diblák.** Obraz venkovského života v 5 jednáních. Podle románu G. Sandové „La petite fadette“ vzdělaný od K. Birch-Pfeifferové. Přel. J. V. Frič. (Div. Bibl. sv. 34.)

**Dimitr Ivanovič.** Tragedie v 6 jednáních od F. B. Mikovce. S částečným použitím Schillerova zlomku. \*Za 40 kr.

**Divadelní Biblioteka.** Vydává Jaroslav Pospíšil. Posud 66 svazků.

- |   |  |
|---|--|
| 1. Brute, pusť Césara! Milován býti nebo umříti! 22 kr. | 14. Vicomt z Letoriéru. 25 kr.                                     |
| 2. Dámy a husaři. 20 kr.                                | 15. Griselda. Svéhlavost. 22 kr.                                   |
| 3. Pan Čapek. Dáblův podíl. 22 kr.                      | 16. Klevety. 25 kr.  |
| 4. Debora. 22 kr.                                       | 17. Výroční trh v Miloticích. 21 kr.                               |
| 5. Lakomec.   | 18. Paní Marjánka, matka pluku. Jeden z nás musí se oženit! 25 kr. |
| 6. Magelóna. Po půl noci. 26 kr.                        | 19. Sirotek Lowoodský.   |
| 7. Obžinky. Stará místo mladé. 22 kr.                   | 20. Pěnkava a Čížek. 25 kr.  |
| 8. Vězení. 22 kr.                                       | 21. Petr a Pavel. Doktora Fausta domácí čepička. 26 kr.            |
| 9. Pan střejček. Roztržití. 22 kr.                      | 22. Sládkova dcera. Doktor Robin. 25 kr.                           |
| 10. Duch času. Oba šelmy. 24 kr.                        | 23. Manžel bez ženy. Husička z Podháje. 28 kr.                     |
| 11. Galejní otroci. Dříve matka. 20 kr.                 | 24. Břetislav Bezejmený. 21 kr.                                    |
| 12. Bankrotář. Statek Lhota.                            |  |
| 13. Hadrník Pařížský. Liška nad lišku. 26 kr.           |  |

25. Ďáblova bařina. Dvě po-  
stele v jednom pokoji.
26. Strakonický dudák. Ve-  
selohra u okna. 25 kr.
27. Škaredá sestra. Vdovec.  
21 kr.
28. Oklady a láska.
29. Pražský flamendr. Při  
piketu.
30. Tajemné psaní. Ženich  
z hladu. Rekrutýrka  
v Kocourkově. 20 kr.
31. Narcis. Prodaná láska.
32. Dareba. Hraje si na  
vdanou. 24 kr.
33. Muka chudé ženy. Pře-  
vržená slánka. 22 kr.
34. Diblík. 22 kr.
35. Starý manžel. Ona mě  
miluje! 28 kr.
36. Učenec. Jenom pět zla-  
tých! 28 kr.
37. Tvrdohlavá žena. Po  
slunce západu. 26 kr.
38. Vláda a láska. Český  
dobrovolník. 24 kr.
39. Černý Petr. Kniha III.  
kapitola I. Politika v le-  
se. 26 kr.
40. Novináři. 30 kr.
41. Malý Richelieu na prv-  
ním potýkání. Pozvu si  
majora! 26 kr.
42. Pán a správce. Hledá  
tragickou rekyni. 24 kr.
43. Čím dál, tím hůř! Po-  
štovní štace v Hulči.  
26 kr.
44. Domácnost a romantika.  
Je hluchý! 24 kr.
45. Musí na venek! Dědkův  
kalmuk. 28 kr.
46. Jenerál a profesor. Dok-  
tor Žvanil. 24 kr.
47. Čeled. Ženské slzy. Paní  
kastelánová. 20 kr.
48. Ženit nebo neženit?  
28 kr.
49. První den po svatbě.  
Hluchý podomek. Ná-  
měsíčník. 24 kr.
50. Nathan moudrý. 36 kr.
51. Veselohra. Po třiceti lé-  
tech. 24 kr.
52. Paličova dcera. Hrdino-  
vé: 24 kr.
53. Komandant na outěku.  
Střežený zef. Pan do-  
máci. 24 kr.
54. Tartufe. Bá! se trichin.  
Na zdar důstojného!  
24 kr.
55. Staří mládenci. 30 kr.
56. Dalibor Čermák. 24 kr.
57. Slepý mládenec. Vězeň.  
24 kr.
58. Ctizádostivý. 24 kr.
59. Ženichové. Proces. Tře-  
šně. Braniboři v Če-  
chách. 24 kr.

60. Inserát. Anjela. 24 kr. | 64. Jiříkovo vidění. Není doma. 22 kr.  
 61. Johanna Dark, panna Orleanská. 30 kr. | 65. Monika. Hrajete v šachy? 24 kr.  
 62. Tajný jednatel. Pojď sem! 24 kr. | 66. Chudý baron. Výpalní daň. 24 kr.  
 63. Valentina. Babička. 24 kr.

*Divadelní ředitel.* Komický výjev, přeložil Jos. J. Stankovský. (Div. Ochot. IV. 2. Za 30 kr.)

*Divotvorný klobouk.* Fraška ve 3 jednáních od V. Klicpery. (Div. Ochot. III. 5. Za 30 kr.)

*Dobrou noc, Růženko!* Obrázek ze života v 1 dějství od B. K., volně přeložil Emil Aschenbrenner. (Div. Ochot. IV. 2. Za 30 kr.)

*Doktora Fausta domácí čepička.* Fraška ve 3 jednáních dle B. Hoppa. (Div. Bibl. sv. 21.)

*Doktor Robin.* Veselohra v 1 jednání, dle Prema-rey-a od J. Počáteckého. (Div. Bibl. sv. 22.)

*Doktor Žvanil.* Fraška v 1 jednání od Kalische. Přeložil J. K. Zbraslavský. (Div. Bibl. sv. 46.)

*Domácnost a romantika.* Veselohra ve 4 jednáních od Bauernfelda. Přeložil J. L. Turnovský. (Div. Bibl. sv. 44.)

*Drahomira.* Dramatický obraz z českých dějin ve 3 jednáních od J. Dvorského. Za 30 kr.

*Dříve matka.* Veselohra v 1 jednání od J. Kořeňovského. Z polského přeložil K. Sch. (Div. Bibl. sv. 11.)

*Duch času.* Fraška ve 4 jednáních od Dra. A. Raupacha. Přeložil J. Pečírka. (Div. Bibl. sv. 10.)

*Dvě postele v jednom pokoji.* Fraška v 1 jednání. Dle francouzského od V. Lefeuvre-a. Přeložil J. K. Zbraslavský. (Div. Bibl. sv. 25.)

*Dvě slova,* aneb: Nocleh v lese. Zpěvohra v 1 jednání. (Štěpánkovo Div. díl 13. Za 42 kr.)

*Dvojčata.* Dramatická báseň v 6 jednáních od V. Kl. Klicpery. Za 6 kr.

- Dáblova bařina.** Obraz ze života venkovského ve 4 jednáních. Dle francouzské povídky od G. Sandové. Přeložil J. Vávra Lomnický. (Div. Bibl. sv. 25.)
- Ďáblův mlýn na Vídeňské hoře.** Bájka se zpěvy ve 4 jednáních, dle starobylé povídky od Henslera zčeštěná. Hudba od Václava Müllera. (Štěpánkovo Div. díl 14. Za 42 kr.)
- Ďáblův podíl.** Obraz komický se zpěvy ve 3 jedn. od Scribe. Přeložil J. Jar. Litněnský. (Div. Bibl. sv. 3.)
- Eliška Přemyslovna.** Činohra v 5 dějstvích. (Spisy V. Kl. Klicpery díl IV.)
- Eliška Přemyslovna.** Truchlohra v 5 jednáních od V. Vlčka. Za 50 kr.
- Faust.** Tragedie od Göthe, přeložil J. J. Kolar. Za 1 zl. 12 kr.
- Francesca di Rimini.** Tragedie ve 3 jednáních od J. Nerudy. Za 50 kr.
- Fridrich Bojovný,** poslední Babenberk. Truchlohra v 5 dějstvích. (Spisy V. Kl. Klicpery díl III.)
- Galejní otroci.** Činohra ve 3 jednáních, dle francouzského. (Div. Bibl. sv. 11.)
- Griselda.** Dramatická báseň v 5 jednáních od Fr. Halma. Přeložil J. J. Kolar. (Div. Bibl. sv. 15.)
- Hadrian z Římsu.** Veselohra ve 4 dějstvích. (Spisy V. Kl. Klicpery díl IV.) — Ve starém vydání za 6 kr.
- Hadrník Pařížský.** Drama v 5 jednáních, s předehrou: Zločin na nábřeží. Francouzsky od Felixe Pyata. Přeložil J. Kaška. (Div. Bibl. sv. 13.)
- Hamlet,** princ Dánský. Drama od W. Shakespeara. Přeložil J. J. Kolar. (Dram. díla II.) Za 42 kr.
- Havlíčkovy boty.** Fraška v jednom jednání od Ant. Melišové-Körschnerové. Za 20 kr.
- Hej Slované!** Dramatický žert v 1 jednání od J. J. Stankovského. (Div. Ochot. IV, 2. Za 30 kr.)

**Hledá tragickou rekyni.** Veselohra v 1 jednání.

Z Holbeina přeložil J. Novotný. (Div. Bibl. sv. 42.)

**Hluchý podomek.** Fraška se zpěvem v 1 jednání.

Z německého Em. Pohla přeložil J. Grunert. (Div. Bibl. sv. 49.)

**Hrabě Beňovský.** Veliká činohra v 5 dějství od

Aug. z Kötzebue. Přeložil J. Chmela. Za 6 kr.

**Hradní duch.** Veselá hra ve dvou jednáních, dle

německého. (Štěpánkovo Div. díl 6. Za 42 kr.)

**Hraje si na vdanou.** Výjev žertový v 1 jednání.

Dle Genée vzdělal B. Novotný. (Div. Bibl. sv. 32.)

**Hrajete v šachy?** Fraška v 1 jednání od J. J. Stan-

kovského. (Div. Bibl. sv. 65.)

**Hrdinové.** Veselohra v 1 jednání. Dle Marsana vzdělal

Fr. Vinkler. (Div. Bibl. sv. 52.)

**Husička z Podháje.** Veselohra v 1 jednání. Dle

francouzského svobodně vzdělaná od B. Novotného.

(Div. Bibl. sv. 23.)

**Hvězda,** neb: Charakterové. Rytířská veselohra v 5

dějství od V. Klicpery. Za 42 kr.

**Chudý baron.** Činohra ve 2 jednáních. Z německého

Alex. Bergera vzdělal J. V. Buchar. (Div. Bibl. sv. 66.)

**Chudý písničkář.** Obraz ze života ve 4 jednáních,

dle R. Kneišla vzdělal Jos. Mikuláš Boleslavský. (Div.

Ochot. II. 4. Za 25 kr.)

**Inserát.** Veselohra ve 3 jednáních od Karla Sabiny.

(Div. Bibl. sv. 60.)

**Israelitka.** Drama ve 4 dějství od V. Klicpery. Za

42 kr.

**Ivan Čtvrtý.** Činohra ve 2 jednáních, dle Bonafonta

zčeštěná. (Štěpánkovo Div. díl 4. Za 42 kr.)

**Ivan Mazepa.** Tragedie v 5 dějstvích od J. V. Friče.

Za 1 zl.

**Jan Slepý.** Historický truchloděj v 5 jednáních od

K. Vinarického. Za 35 kr.

- Jan za chrta dán.** Dramatisovaná pověst ve 3 jedn. dle Šnaidrovy balady. (Spisy V. Kl. Klicpery díl VII.)
- Jan z Paříže.** Zpěvohra ve dvou jednáních dle St. Justa a Jos. Seyfrida zčeštěná. Hudba od Boieldieu. (Štěpánkovo Div. díl 13. Za 42 kr.)
- Jeden z nás musí se oženit!** Veselohra v 1 jednání od Wilhelmiho. Přeložil J. St. (Div. Bibl. sv. 18.)
- Je hluchý!** Veselohra v 1 jednání od Th. L. Danise. Přeložil J. Vávra. Lomnický. (Div. Bibl. sv. 44.)
- Jenerál a profesor.** Veselohra ve 4 jednáních od D. A. Raupacha. Přeložil J. K. Tyl. (Div. Bibl. sv. 46.)
- Jenom pět zlatých!** Veselohra v 1 jednání. Přeložil J. K. Zbraslavský. (Div. Bibl. sv. 36.)
- Jen zdvořile!** Veselohra ve 3 jednáních od Feldmanna. Přel. V. Mareš. (Div. Ochot. III. 2. Za 25 kr.)
- Jiřikovo vidění.** Báchorka se zpěvy a tanci v 5 jednáních od J. K. Tyia. (Div. Bibl. sv. 64.)
- Janna Dark,** panna Orleanská. Původní historická tragedie v 5 jednáních. Sepsal Dr. Vilém Gabler. Nápevy k písním složil Leop. Zvonař dle národních písní francouzských. (Div. Bibl. sv. 61.)
- Jolanta, královna Jerusalemská.** Truchlohra ve 4 jednáních, dle Zieglera zčeštěná. (Štěpánkovo Div. díl 10. Za 42 kr.)
- Julius Caesar.** Drama v 5 jednáních od Shakespeara. Přeložil F. Doucha. (Dram. díla X.) Za 42 kr.
- Karla XII. navrácení se do vlasti.** Veselohra ve 4 jednáních. Dle francouzského od Botha zčeštěná od Kl. Pünera. Za 18 kr.
- Kateřina z Pernštýna.** Truchlohra v 5 jednáních od J. V. Jahna. Za 40 kr.
- Katinka Heilbronská,** aneb: Zkoušení ohněm. Veliká historická činohra rytířská v 5 jednáních od Jindřicha Kleista. Přeložil Frant. Doucha. Za 84 kr.
- Každý něco pro vlast!** Vesel. v 1 jednání. (Spisy V. Kl. Klicpery díl VII.)

**Kdo jsem?** Veselohra v 1 jednání, vzdělal J. A. Spirk. (Div. Ochot. sv. II. 3. Za 25 kr.)

**Klervety.** Veselohra v 5 jednáních od Sheridana, z anglického zčeštěná od Štěpána Ostrovského. (Div. Bibl. sv. 16.)

**Klobouk.** Veselá hra v 1 jednání, dle W. Vogla zčeštěná. (Štěpánkovo Div. díl 4. Za 42 kr.)

**Kmotr Matěj.** Veselá hra v 5 jednáních, dle M. Stegmayra zčeštěná. (Štěpánkovo Div. díl 10. Za 42 kr.)

**Kniha III. kapitola I.** Veselohra v 1 jednání. Dle francouzského vzdělal J. Novotný. (Div. Bibl. sv. 39.)

**Kochan Ratiborský.** Truchlohra v 5 dějstvích od J. V. Friče. Za 21 kr.

**Komandant na outěku.** Veselohra ve 2 jedn. Z francouzského přeložil Havel Borovský. (Div. Bibl. sv. 53.)

**Komédie plná omylů.** Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil Dr. J. Čejka. (Dram. díla XVIII.) Za 42 kr.

**Koriolanus.** Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil Fr. Doucha. (Dram. díla VI.) Za 42 kr.

**Korytané v Čechách.** Vlastenská původní činohra v 5 jednáních. (Štěpánkovo Div. díl 6. Za 42 kr.)

**Koš.** Masopustní žert. Fraška ve 2 jednáních od M. D. Rettigové. Za 3 kr.

**Kouzelná fletna.** Zpěvohra ve 2 dějstvích, přeložena Josefem K. Chmelenským. Hudba od Mozarta. Za 8 kr.

**Král Jan.** Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil Fr. Doucha. (Dram. díla XIX.) Za 42 kr.

**Král Jindřich IV.** Díl I. Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil L. Čeřakovský. (Dram. díla XII.) Za 42 kr.

**Král Jindřich V.** Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přel. Dr. J. Čejka. (Dram. díla IX.) Za 42 kr.

- Král Jindřich VI.** Díl I. Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil J. B. Malý. (Dram. díla VIII.) Za 42 kr.
- Král Jindřich VI.** Díl II. Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil J. B. Malý. (Dram. díla XIII.) Za 42 kr.
- Král Jindřich VI.** Díl III. Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil J. B. Malý. (Dram. díla XVII.) Za 42 kr.
- Král Lear.** Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil L. Čelakovský. (Dram. díla III.) Za 42 kr.
- Král Richard II.** Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přel. F. Doucha. (Dram. díla XIV.) Za 42 kr.
- Král Rudolf.** Tragedie v 5 jednáních od V. Háška. Za 40 kr.
- Kupec Benátský.** Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil J. J. Kolar. (Dram. díla XI.) Za 42 kr.
- Kytka.** Veselohra v 1 jednání. (Spisy V. Kl. Klicpery díl IV.)
- Lakomec.** Veselohra v 5 jednáních. Dle Molièra od J. M. (Div. Bibl. sv. 5.)
- Lazebník.** Činohra v 5 dějství. (Spisy V. Kl. Klicpery díl VI.)
- Lečení lásky,** čili: Úmyslný a bezúmyslný lékař. Dvě veselohry, každá ve 3 jednáních od J. J. M. Za 21 kr.
- Lhář a jeho rod.** Veselohra v 5 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl III.)
- Libuřin soud.** Dramatická báseň ve 3 dějstvích od J. V. Friče. Za 80 kr.
- Libuřin soud.** Smutnohra v 1 jednání. (Spisy V. Kl. Klicpery díl I.)
- Liška nad lišku.** Veselohra v 1 jednání. Z Kotzebue („Blind geladen“) od V. Špinky. (Div. Bibl. sv. 13.)

**Loketský zvon.** Dramatická bájka ve 3 jednáních.  
(Spisy V. Kl. Klicpery díl III.)

**Loupež.** Drama v 5 dějstvích. (Spisy V. Kl. Klicpery díl VI.)

**Loupežníci.** Smutnohra v 5 jednáních od Fr. Schillera. Překladem J. J. Kolara. (Schillerova dram. díla svazek 1.) Za 72 kr.

**Ludmila.** Drama ve 3 dějstvích od V. Vojáčka. Za 14 kr.

**Magelóna.** Tragedie ve 4 jednáních od J. J. Kolara.  
(Div. Bibl. sv. 6.)

**Malý Richelieu na prvním potýkání.** Veselohra ve dvou jednáních. Podle francouzského „Les premières armes de Richelieu“ pro česká představení vzdělal Frant. Doucha. (Div. Bibl. sv. 41.)

**Manžel bez ženy.** Fraška ve 3 jednáních od Görnera. Přeložil J. St. (Div. Bibl. sv. 23.)

**Maria Stuartka.** Smutnohra v 5 jednáních od Fr. Schillera. Svobodně přeložil P. J. Šafařík. Za 22 kr.

**Masopustní žert.** Fraška ve 3 jednáních dle Kringsteina vzdělaná. (Štěpánkovo Div. díl 4. Za 42 kr.)

**Milován býti nebo umříti!** Veselohra v 1 jednání od Scribe a Dumanoira. Z francouzského přeložil Dr. J. Palacký. (Div. Bibl. sv. 1.)

**Mlynář a jeho dítě.** Obraz ze života v 5 jednáních od Raupacha. Pro ochotnická divadla přeložil Gustav B. Miškovský. (Div. Ochot. III. 3. Za 25 kr.)

**Mnoho povyku pro nic za nic.** Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil J. B. Malý. (Dram. díla XVIII.) Za 42 kr.

**Monika.** Tragedie ve 3 jednáních od J. J. Kolara.  
(Div. Bibl. sv. 65.)

**Monsieur de Bley.** Žert v 1 jednání dle F. Hackländera od Frant. Jaroše. (Div. Ochot. I. 1. Za 25 kr.)

**Muka chudé ženy.** Činohra ve 4 jednáních. Z francouzského Felixe Pyata od J. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 33.)

- Musí na venek!** Veselohra ve 3 jednáních dle Bayarda od V. Fridricha. Přeložil J. St. (Div. Bibl. sv. 45.)
- Náměsíčník.** Žert v 1 jednání od Hackländera. Přeložil Fr. J—š. (Div. Bibl. sv. 49.)
- Narcis.** Drama v pateru dějství od Brachvogla. Přeložil J. J. Kolar. (Div. Bibl. sv. 31.)
- Nathan moudrý.** Dramatická báseň v 5 jednáních od Gotth. Ephr. Lessinga. Přel. J. Malý. (Div. Bibl. sv. 50.)
- Na zdar důstojného!** Dramatický žert v 1 jednání od Em. Züngla. (Div. Bibl. sv. 54.)
- Nebezpečně sousedství.** Veselohra v 1 jednání, zčeštěná dle Kocebue. (Štěpánkovo Div. díl 4. Za 42 kr.)
- Není doma.** Fraška v 1 jednání od J. J. Stankovského. (Div. Bibl. sv. 64.)
- Nevěsta Messinská,** čili: Probuzení z bludu snění. Veselohra ve 3 jednáních od J. J. Melichara. Za 18 kr.
- Noc hrůzná v zámku Paluzzi.** Drama ve 3 jednáních dle Mellesville zčeštěná. (Štěpánkovo Div. díl 16. Za 42 kr.)
- Novináři.** Veselohra ve 4 jednáních od Gustava Freytaga. Zčeštil F. Prav. Volák. (Div. Bibl. sv. 40.)
- Oba šelmy.** Dramatický žert v jednom jednání od J. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 10.)
- Obžinky.** Veselohra se zpěvy ve 2 jednáních od Jos. Kořeňovského. Z polského přeloženo od H. z V. Z. (Div. Bibl. sv. 7.)
- Oldřich a Božena.** Zpěvohra ve 3 jednáních od Dr. Jos. K. Chmelenského. Hudba od Fr. Škroupa. Za 10 kr.
- Ona mě miluje!** Veselohra ve 2 jednáních od Gustava Pflagra. (Div. Bibl. sv. 35.)
- On je nemocen!** Fraška v 1 jednání, zčeštil J. A. Š. (Div. Ochot. II. 5. Za 25 kr.)
- Opatovický poklad.** Drama ve 2 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl I.)

- Opička**, aneb: Vinem převrácení tchánové. Veselohra ve 4 jednáních od Bretznera, přeložil K. Zbraslavský. Za 26 kr.
- Otakar II. v Samlandu**. Historické drama v 5 jednáních od J. Junghanse. Za 60 kr.
- Othello, mouřenín benátský**. Truchlohra v 5 jedn. od W. Shakespeara. Přeložil J. B. Malý.
- Ouklady a láska**. Truchlohra v 5 jednáních. Dle Schillera pro české divadlo uspořádána a přeložena od J. J. K. (Div. Bibl. sv. 28.)
- Paličova dcera**. Činohra v 5 jednáních od J. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 52.)
- Pán a správce**. Činohra ve 4 jednáních od J. Kraševského. Z polského přeložil P. H. (Div. Bibl. sv. 42.)
- Pan Čapek**, aneb: Což mne nikdo nezná? Veselohra v 1 jednání od hraběte Alex. Frédra. Z polského přeložil dr. Fr. L. Rieger. (Div. Bibl. sv. 3.)
- Pan domácí**. Původní fraška v 1 jednání od Karla Šimůnka. (Div. Bibl. sv. 53.)
- Paní kastelánová**. Činohra v 1 jednání od J. Kořeňovského. Přeložil E. H. Sokolský. (Div. Bibl. sv. 47.)
- Paní Marjánka, matka pluku**. Původní činohra ve 4 jednáních od J. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 18.)
- Pan praktikant**, čili: Bez zamilování žádného chleba. Veselohra v 1 jednání od J. J. Melichara. Za 18 kr.
- Pan strejček**. Veselohra ve 3 jednáních. Dle Rod. Benedixe přeložena od A. R. (Div. Bibl. sv. 9.)
- Patriarcha Jakub**, aneb: Pražští studenti. Činohra ve 4 jednáních se zpěvy, dle Rod. Benedixe pro divadlo české vzdělal Ladislav z Hory. (Div. Ochot. IV. 1. Za 30 kr.)
- Pěnkava a Čížek**. Veselohra v 5 jednáních dle Dra. K. Töpfera od J. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 20.)
- Petr a Pavel**. Veselohra ve 3 jedn. od Castelliho. Přeložil J. V. Lomnický. (Div. Bibl. sv. 21.)

- Pikolomini.** Dramatická báseň v 5 dějství od Fr. Schillera. Překlad J. J. Kolara. (Schillerova dram. díla sv. 2. Za 92 kr.)
- Pojď sem!** Dramatický úkol v 1 jednání. Dle Danise od Em. Züngla. (Div. Bibl. sv. 62.)
- Politika v lese.** Veselohra v 1 jednání od Puttlitze. Přeložil J. St. (Div. Bibl. sv. 39.)
- Popelka.** Zpěvohra ve 2 jednáních. Hudba od Mikuláše Izuarda. (Štěpánkovo Div. díl 14. Za 42 kr.)
- Popelka Varšavská.** Israelitská veselohra ve 3 dějství od V. Klicpery. Za 36 kr.
- Po půl noci.** Fraška v 1 jednání od Lockroy a Anicet-a Bourgeois. Z francouzského přeložil P. Vl. Št. (Div. Bibl. sv. 6.)
- Poslední Mohykán.** Původní fraška ve 3 jednáních od Josefa Junghanse. Za 16 kr.
- Poslední prázdniny.** Fraška ve 4 dějstvích od V. Klicpery. Za 36 kr.
- Po slunce západu.** Fraška ve dvou odděleních dle francouzského od Lotze. Přel. J. St. (Div. Bibl. sv. 37.)
- Posvícení v Kocourkově.** Veselá hra ve 4 jednáních, dle Claurenova „Das Bogelschießen“ volně vzdělaná. (Štěpánkovo Div. díl 15. Za 42 kr.)
- Pošta na Sebranici.** Veselohra v 1 jednání od Kotzebue. Přeložil J. L. Stráník. Za 10 kr.
- Poštovní štace v Hulči.** Veselohra v 1 jednání. Od J. Kořeňovského. Z polského přeložil Emil Herrmann. (Div. Bibl. sv. 43.)
- Po třiceti letech.** Činohra ve 4 jednáních od Heriberta Raua. Přeložil Petr Miloslav Veselský. (Div. Bibl. sv. 51.)
- Pozvu si majora!** Veselohra v 1 jednání od Mosera. Přeložil Vl. Venkryl. (Div. Bibl. sv. 41.)
- Pražské tetičky a Zbraslavští strýčkové.** Směšňohra ve 3 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl VII.)

**Pražský flamendr.** Obraz ze života měšťanského ve 4 jednáních od J. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 29.)

**Proces.** Veselohra v 1 jednání od Rod. Benedixe. Přeložil Fr. B. Žilovický. (Div. Bibl. sv. 59.)

**Prodaná láska.** Veselohra v 1 jednání od Jana Nerudy. (Div. Bibl. sv. 31.)

**Prsteny.** Veselohra v 1 jednání. (Spisy V. Kl. Klicperý díl II.)

**První den po svatbě.** Veselohra ve 2 jednáních. Dle Benedixovy „ *Hochzeitstseife*“ volně přeložil Fr. Venkryl. (Div. Bibl. sv. 49.)

**Přemysl Otakar.** Truchlohra v 5 jednáních od V. Vlčka. Za 32 kr.

**Převržená slánka.** Dramatický žert v 1 jednání od Görnera. Přeložil A. Prachovský. (Div. Bibl. sv. 33.)

**Při piketu.** Veselohra v 1 jednání. Dle francouzského. (Div. Bibl. sv. 29.)

**Psaní Hassensteinova.** Dramatická báseň ve 2 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicperý díl V.)

**Ptáčník.** Veselohra v 1 jednání. (Spisy V. Kl. Klicperý díl I.)

**Půjčka za oplátku.** Veselohra ve 4 jednáních od S. K. Macháčka. Za 64 kr.

**Rekrutýrka v Kocourkově.** Fraška v 1 jednání. Dle Th. Flamma přeložil J. K. Zbraslavský. (Div. Bibl. sv. 30.)

**Rod Svojanovský.** Truchlohra ve 4 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicperý díl IV.) — Ve starém vydání za 10 kr.

**Rohovín Čtverrohý.** Fraška v 1 jednání. (Spisy V. Kl. Klicperý díl VI.)

**Rok po smrti.** Dramatická báseň v 1 jednání. (Spisy V. Kl. Klicperý díl III.)

**Romeo a Julie.** Drama od W. Shakespeara. Přeložil Dr. J. Čejka. Za 42 kr.

- Sedmý den před svatbou.** Fraška v 1 jednání dle Em. Pohla přeložil J. Grunert. (Div. Ochot. IV. 2. Za 30 kr.)
- Sen v noci svatojanské.** Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil Fr. Doucha. (Dram. díla XX.) Za 42 kr.
- Sirotek a vrah.** Drama ve 3 jednáních, dle Frederic a Castelli zčeštěná. Hudba od H. R. z Seyfrieda. (Štěpánkovo Div. díl 15. Za 42 kr.)
- Sirotek Lowoodský.** Činohra ve dvou odděleních, ve 4 jednáních. S volným použitím románu Currera Bella od Kar. Birch-Pfeifferové. Přeložil J. V. Lomnický. (Div. Bibl. sv. 19.)
- Sládkova dcera.** Činohra v 5 jednáních s dohrou v 1 jednání dle Kar. Birch-Pfeifferové přeložena od J. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 22.)
- Slepý mládenec.** Romantická činohra ve 3 odděleních od Jos. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 57.)
- Smíření,** aneb: Kletba a požehnání. Činohra ve 2 jednáních od E. Houwalda. Zčeštěna od V. Filipka. Za 14 kr.
- Smrt Valdštýnova.** Tragedie v 5 jednáních od Fr. Schillera. Přeložil J. J. Kolár. (Schillerova dram. díla sv. 3.) Za 96 kr.
- Snih.** Zpěvohra ve 4 děstvích, přeložením Josefa K. Chmelenského. Hudba od Auberu. Za 6 kr.
- Soběslav.** Dramatický obraz z dějin českých v 5 jednáních od V. Vlěka. Za 40 kr.
- Soběslav, selský kníže.** Truchlohra ve 4 dějstvích. (Spisy V. Kl. Klicpery díl I.)
- Spiknutí Fieska v Janově.** Občanská truchlohra od Fr. Schillera. Překl. J. Sl. Haštalského. Za 80 kr.
- Stará místo mladé.** Veselohra v 1 jednání podle Jos. Kořeňovského „Qui pro quo“ z polského přeložena od H. z V. Z. (Div. Bibl. sv. 7.)

**Starec v dřínovém lese.** Fraška v 1 jednání dle Castelliho. (Štěpánkovo Div. díl 11. Za 42 kr.)

**Starý manžel.** Veselohra ve 4 jednáních od J. Kořeňovského. Z polského přeložil Jaroslav Pospíšil. (Div. Bibl. sv. 35.)

**Staří mládenci.** Veselohra v 5 jednáních. Z francouzského od Viktora Sardou-a přeložil Josef Frič. (Div. Bibl. sv. 55.)

**Statek Lhota.** Veselohra ve 4 jednáních od Johanny Franulové z Weissenthurnu, přeložena od J. V. Lomnického. (Div. Bibl. sv. 12.)

**Stehlík Strnadem.** Fraška v 1 jednání od Jana Sýkory. (Div. Ochoť. III. 3. Za 25 kr.)

**Strakonický dudák.** Národní báchorka se zpěvy ve 3 jednáních od J. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 26.)

**Střelec kouzelník.** Romantická zpěvohra ve 3 jednáních, dle Bědřicha Kynda zčeštěná. Hudba od Karla M. z Webrů. (Štěpánkovo Div. díl 13. Za 42 kr.)

**Střežený zef.** Veselohra v 1 jednání. Z francouzského vzdělal C. A. Görner. Přeložil H. K. Havel. (Div. Bibl. sv. 53.)

**Svatoslav,** poslední Svatoplukovec. Smutnohra v 1 dějství od V. Klicpery. Za 26 kr.

**Svéhlavost.** Veselohra v 1 jednání od R. Benedixe. Přeložil A. V. Maxa. (Div. Bibl. sv. 15.)

**Šachy.** Veselohra ve 3 jednáních od V. Vlčka. Za 30 kr.

**Škaredá sestra.** Veselohra ve 4 jednáních. Z francouzského „Philiberte“ od Emila Augiera přeložil Dr. F. L. Rieger. (Div. Bibl. sv. 27.)

**Tajemné psaní.** Kratochvíle ve 3 jednáních od Hermenegilda Jirečka. (Div. Bibl. sv. 30.)

**Tajný jednatel.** Veselohra v 5 jednáních od F. W. Hackländera. Přeložil Fr. Jaroš. (Div. Bibl. sv. 62.)

**Tartufe.** Veselohra v 5 jednáních od Moliéra. Dle Schmidtova spracování zčeštil Em. Züngel. (Div. Bibl. sv. 54.)

**Telegram.** Veselohra v 1 jednání od G. Pf. Moravského.  
**Tlachač.** Fraška ve 2 jednáních. (Štěpánkovo Div. díl 15. Za 42 kr.)

**Třešně.** Veselohra v 1 jednání od L. Feldmanna. Přeložil J. L. T. (Div. Bibl. sv. 59.)

**Tři hrabata najednou.** Veselohra ve 4 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl V.)

**Tvrdohlavá žena.** Původní báchorka ve 3 jednáních od J. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 37.)

**Učenec.** Činohra ve 2 jednáních. Z francouzského podle Scribe a Morvel-a pro české divadlo vzdělal J. A. G. Loučovský. (Div. Bibl. sv. 36.)

**Uhlířka.** Činohra v 5 dějství od V. Klicpery. Za 42 kr.

**Už ho máme!** Dramatický žert v 1 jednání od Jos. J. Stankovského. (Div. Ochot. IV. 1. Za 30 kr.)

**Valdek.** Dramatická báseň ve 3 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl II.)

**Valdštýnův tábor.** Dramatická báseň v 1 jednání od Fr. Schillera. Překlad J. J. Kolara. (Schillerova dram. díla sv. 2. Za 92 kr.)

**Valentina.** Činohra v 5 jednáních od Gustava Freitaga. Přeložil Josef Mikuláš Boleslavský. (Div. Bibl. sv. 63.)

**Vdovec.** Veselohra v 1 jednání. Dle Deinhardsteina od J. K. Tyla. (Div. Bibl. sv. 27.)

**Večer trikrálový,** aneb: Cokoli chcete. Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil Fr. Doucha. (Dram. díla XVI.) Za 42 kr.

**Veselé ženy Windsorské.** Drama v 5 jednáních od W. Shakespeara. Přeložil J. B. Malý. (Dram. díla V.) Za 42 kr.

**Veselý pohřeb.** Fraška ve 3 jednáních, svobodně dle Henzlera, (Štěpánkovo Div. díl 2. Za 42 kr.)

**Veselohra.** Veselohra ve 2 jednáních od Fr. V. Jeřábka. (Div. Bibl. sv. 51.)

- Veselohra na mostě.** Fraška v 1 jednání. (Spisy V. Kl. Klicpery díl I.)
- Veselohra u okna.** Fraška v 1 jednání. Z Kotzebue přeložil J. G. Loučovský. (Div. Bibl. sv. 26.)
- Vězeň.** Veselohra v 1 jednání od Aug. z Kotzebue. Přeložil A. K. Polenský. (Div. Bibl. sv. 57.)
- Vězení.** Veselohra ve 4 jednáních od R. Benedixe, přeložením J. V. Lomnického. (Div. Bibl. sv. 8.)
- Vicomť z Loterièru,** aneb: Jak se přízeň získá. Veselohra ve 3 jednáních. Francouzsky od Bayarda. Přeložil J. V. Lomnický. (Div. Bibl. sv. 14.)
- Víra, naděje a láska.** Činohra v 5 jednáních od Rosiera. Z francouzského přeložil Ferda N. Tatranský. (Div. Ochot. III. 4. Za 25 kr.)
- Virginie.** Truchlohra ve 4 dějství. Sepsal Fr. Turinský. Za 15 kr.
- Vláda a láska.** Drama v 5 jednáních. Francouzsky sepsal Karel Edmond Chojecki. Přeložil Dr. F. L. Rieger. (Div. Bibl. sv. 38.)
- Vlastenci,** aneb: Slavnost lipského vítězství. Původní veselá hra ve 3 jednáních. (Štěpánkovo Div. díl 3. Za 42 kr.)
- Vrahové v městě.** Veselohra ve 3 jednáních, dílem dle Chocholouškovy povídky „Překvapení“ od J. M. B. (Div. Ochot. I. 1. Za 25 kr.)
- Všickni na poště.** Fraška ve 3 jednáních, dle Ferranda a Hubra vzdělaná. (Štěpánkovo Div. díl 6. Za 42 kr.)
- Vyhrané panství.** Fraška ve 3 jednáních od Raimanna. Za 5 kr.
- Výroční trh v Miloticích.** Veselohra ve 4 jednáních od K. Bluma, zčeštěná od J. V. Lomnického. (Div. Bibl. sv. 17.)
- Wilfink Štubenberský.** Rytířská činohra v 5 jednáních zčeštěná dle Kalchberga. (Štěpánkovo Div. díl 11. Za 42 kr.)

- Zasněžená chatrč.** Původní činohra v 1 jednání. (Štěpánkovo Div. díl 10. Za 42 kr.)
- Zasnoubení při pohřbu.** Původní činohra ve 4 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl VIII.)
- Záviš.** Smutnohra v 5 jednáních od S. K. Macháčka. Za 64 kr.
- Záviš z Falkenšteina.** Tragedie v 5 jednáních od V. Háška. Za 80 kr.
- Zdali mne miluje?** Veselohra v 1 jednání, dle Wenzigovy novelly vzdělal Fr. J. Janke. (Div. Ochot. III. 1. Za 25 kr.)
- Ze života Richarda Sheridana.** Veselohra v 1 jednání. Dle Volfnerovy novelly volně vzdělala Eliška Pešková.
- Zlato neblaží.** Dramatická maličkost. (Spisy V. Kl. Klicpery díl II.)
- Zlé rozmary,** aneb: Otec a syn ženichem. Činohra ve 4 jednáních od Aug. z Kotzebue. Přeložil J. K. Zbraslavský. Za 26 kr.
- Zlý jelen.** Fraška ve 4 dějství od V. Klicpery. Za 42 kr.
- Zrzavé vlasy.** Veselohra v 1 jednání dle Grandjeana od Ladislava z Hory. (Div. Ochot. III. 2. Za 25 kr.)
- Ztracený syn.** Činohra v 1 jednání dle Cosmara od Jos. V. Žáka. (Div. Ochot. II. 3. Za 25 kr.)
- Žebrák.** Činohra v 1 jednání dle Raupacha. (Štěpánkovo Div. díl 16. Za 42 kr.)
- Ženichové.** Původní rýmovaná veselohra ve 3 jednáních od S. K. Macháčka. Třetí, opravené vydání. (Div. Bibl. sv. 59.)
- Ženich z hladu.** Veselohra v 1 jedn. S použitím francouzské anekdoty od Jana Nerudy. (Div. Bibl. sv. 30.)
- Ženit nebo neženit?** Veselohra ve 4 jednáních od R. Benedixe „Das Lustspiel“. Přeložil J. V. Lomnický. (Div. Bibl. sv. 48.)

- Ženské slzy.** Veselohra v 1 jednání od Görnera.  
Přeložil J. Novotný. (Div. Bibl. sv. 47.)
- Ženský boj.** Veselohra ve 3 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl VIII.)
- Žižkův dub.** Romantická zpěvohra ve 2 jednáních.  
(Spisy V. Kl. Klicpery díl II.)
- Žižkův meč.** Fraška ve 3 jednáních. (Spisy V. Kl. Klicpery díl II.)
- Žlutá zimnice.** Fraška v 1 jednání, dle rukopisu pana hraběte z Küniglu. (Štěpánkovo Div. díl 3. Za 42 kr.)

---

### Poznámání.

Hry, obsažené v posud vyšlých 66 svazcích „Divadelní Biblioteky“, uvedeny jsou pod touto pouze hlavním titulem svým v pořádku číselním; z evrubným titulem nachází se každá jednotlivá hra v abecedním pořadí tohoto seznamu. Podotknouti pak třeba, že svazkové někteří jsou na ten čas rozebráni; v takovýchto svazcích obsažené hry nejsou zde v abecedním pořadí uvedeny. Časem svým vyjdou všechny rozebrané svazky „Div. Bibl.“ opět. —

Ceny jednotlivých her **Klicperových** vydání Kobrova nevedli jsme za tou příčinou, že mnohé z nich do dvou i do třech sešitů „Spisů V. Kl. Klicpery“ zasahují, v nichž opět jiné téhož hry dílem začínají dílem končí. Dokládáme tedy úhrnem, že ony dramatické hry Klicperovy, kteréž vydány jsou pod titulem „Spisy Václ. Klím. Klicpery“ a zde tak v závorkách i naznačeny, rozvrženy jsou na devět dílů a prodávají se v sešitech (40ti) po 28 kr.

Jestli také ještě nějaká zásoba Klicperova „Almanachu dramatických her“ z roku 1826 a 1828, kteréž obsahují: 1826: Soběslav, selský kníže, Žižkův dub a Rok po smrti. — 1828: Tři hrabata najednou, Veselohra na mostě a hist. povídku Točník. — Každý ten almanach nyní pouze za 20 kr. — Mimo to nachází se Klicperova „Kytka“ v „Novoročence“ z r. 1823, kteráž stojí nyní 10 kr. —

Co do kusů **Štěpánkových** a oněch, kteréž nacházejí se v „Divadelním Ochotníku“, připomínáme, že ceny v závorkách uvedené platí o celém díle aneb o celém svazku a že v každém díle „Divadla Štěpánkova“ i v každém svazku „Divad. Ochotníka“ více kusů se nachází, kteréž všechny (ovšem pokud ještě vůbec na skladech jsou) v abecedním pořadí tohoto seznamu uvádíme.

---